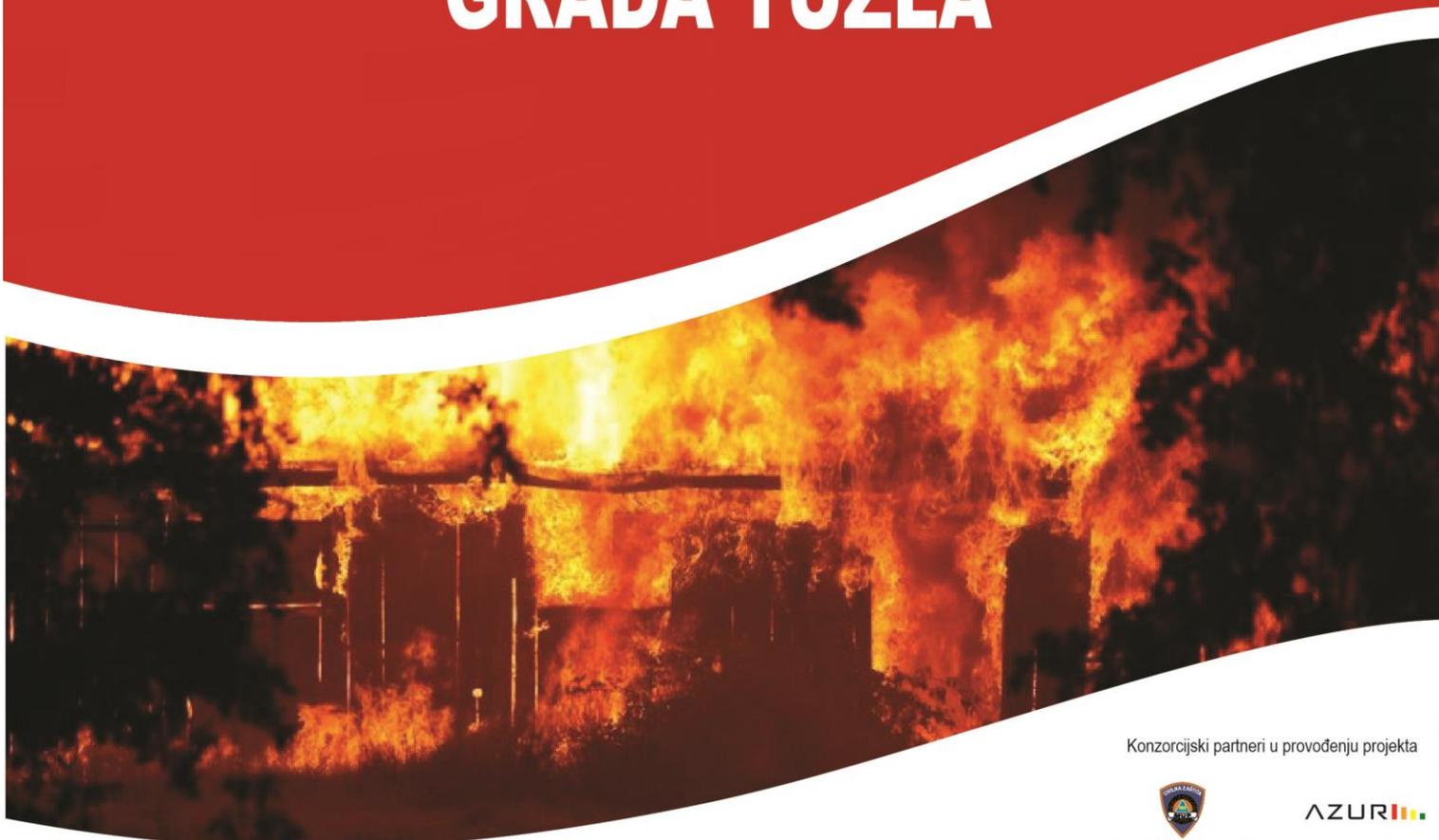

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Grad Tuzla

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Konzorcijski partneri u provođenju projekta

Ravnateljstvo civilne zaštite
Ministarstva unutarnjih poslova
Republike Hrvatske

AZUR

Asocijacija
za upravljanje rizicima
Bosna i Hercegovina

FINANSIRA:	<p>This Programme is funded by</p> <p>European Union</p> <p>EU 4 Better Civil Protection EU za bolju civilnu zaštitu ЕУ за бољу цивилну заштиту</p>
-------------------	--

KONZORCIJSKI PARTNERI U PROVOĐENJU PROJEKTA:	 <p>Ravnateljstvo civilne zaštite Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske</p> <p>Asocijacija za upravljanje rizicima Bosna i Hercegovina</p>
---	---

KONZORCIJSKI PARTNERI U IZRADI PROJEKTA:	
---	---

Broj: _____

**Agencija za zaštitu ljudi i imovine
INZA d.o.o. Sarajevo:**

Datum: _____
Sarajevo

_____
Direktor

Broj: _____

**Za Grad Tuzla
DOKUMENT ODOBRILO:**

Datum: _____
Tuzla

_____
Gradonačelnik

This Programme
is funded by

European Union

EU 4 Better Civil Protection

EU za bolju civilnu zaštitu

ЕУ за бољу цивилну заштиту

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Europska komisija finansira projekat „EU za bolju civilnu zaštitu – izgradnja kapaciteta i priprema Bosne i Hercegovine za Mehanizam civilne zaštite Europske Unije“. Mehanizam civilne zaštite EU je uspostavljen 2001. godine Odlukom Vijeća ministara EU, uključuje učešće preko 30 europskih država sa svim njihovim resursima namjenjenim civilnoj zaštiti, koji mogu biti stavljeni na raspolaganje zamljama pogođenim katastrofama. Korisnici benefita proisteklih iz Projekta su Ministarstvo sigurnosti BiH, Republička uprava civilne zaštite Republike Srpske, Federalna uprava civilne zaštite i Odjeljenje za javnu sigurnost Brčko Distrikt. Dva su ključna subjekta u realizaciji projekta: Jedan je nacionalni autoritet zemlje članice Europske Unije, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Hrvatske, dok je drugi, stručna nevladina organizacija za upravljanje rizicima iz Bosne i Hercegovine, AZUR BiH.

Sadržaj projekta:

WP	Title of Component (WP)	
1	Development of civil protection capacity	<i>Razvoj kapaciteta civilne zaštite (WP1)</i>
2	Training for intervention and rescue teams	<i>Obuka za interventne i spasilačke ekipe (WP2)</i>
3	Disaster risk reduction approach	<i>Pristup smanjenja rizika od katastrofa (WP3)</i>
4	Project visibility	<i>Vidljivost projekta (WP4)</i>
5	Project management and reporting	<i>Upravljanje projektom i izvještavanje (WP5)</i>

U sklopu treće faze Projekta, u cilju smanjenja rizika od katastrofa predviđena je izrada projektno-planske dokumentacije iz oblasti zaštite od elementarnih nepogoda i drugih nesreća i zaštite od požara. Realizacija Projekta se vrši u 15 opština u BiH, sedam u Republici Srpskoj i osam u Federaciji Bosne i Hercegovine. Benefiti Projekta:

- Efikasnija zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako u BiH, tako posredno i u njenom okruženju
- Jačanje kapaciteta civilne zaštite u Bosni i Hercegovini (državni nivo, nivo entiteta i nivo distrikta), čime se dodatno poboljšava prevencija i odgovor na prirodne i druge nesreće
- Ispunjavanje obaveza Bosne i Hercegovine na putu pridruženja porodici zemalja EU
- Prevencija u sigurnosti vanjskih granica Europske unije, kao i njene teritorije .
- Mogućnosti za akademske zajednice i univerzitete u BiH, da u svoj program edukacije uključe ili dodatno razviju programe koji tretiraju civilnu zaštitu, u skladu sa europskim preporukama, praksom i iskustvima
- Mogućnost da kapaciteti Bosne i Hercegovine daju svoj doprinos u pomoći drugim zemljama, u okviru Mehanizma civilne zaštite
- Benefit za domaće snage i ponuđače usluga i materijala, koji će se nabavljati u realizaciji Projekta
- Benefit za područje nevladinih organizacija
- Mogućnost prenošenja stečenog znanja i vještina na druge korisnike, koji ne budu direktno obuhvaćeni Projektom
- Održivost projekta, kroz primjenu, prenošenje i obnavljanje znanja, stečenog programima i obukama iz Projekta

Na osnovu Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09), Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine FBiH“, broj 8/11), Zakona o privrednim društvima Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH br. 23/99), Ugovora o pružanju usluga - izrade Procjene i Plana zaštite od požara za područje Grada Tuzla i Procjene i Plana zaštite od prirodnih i drugih nesreća za područje Grada Tuzla broj: C004 - 62 - 08 / 19 od 07.08.2019. godine, konzorcijski partneri u izradi projekta IRC d.o.o. Istočno Sarajevo i Agencije za zaštitu ljudi i imovine INZA d.o.o Sarajevo, angažuju eksperte:

KLJUČNI EKSPERTI

1. doc.dr. Proda Šećerov
2. prof.dr. Jasmina Madžgalj
3. prim.dr. Mesud Grbović
4. prof.dr. Ramo Kurtanović
5. prof. dr. Velimir Strugar
6. prof.dr. Vesela Radović

NEKLJUČNI EKSPERTI

1. Senid Osmanković MA, dipl.ing.maš.
2. Omer Dervišbegović BA, RPP
3. Zdravko Ćeranić dipl.oec
4. Ratko Stanivuković BA, ing.mena.

STRUČNI KONSULTANTI

1. Adna Dizdarević BA, RPP
2. Senad Džanko dipl.ing.el.
3. Meldin Memišević dipl.ing.građ.
4. Edin Šenderović dipl.ing.arh..
5. Emir Čedić dipl.ing.teh

Plan zaštite od požara Grada Tuzla rađen je u četiri (4) istovjetna primjerka od kojih su dva (2) primjerka dostavljena Gradu Tuzli, jedan (1) primjerak nosiocu projekta Asocijaciji za upravljenje rizicima Bosne i Hercegovine "AZUR" i jedan (1) primjerak je uložen u arhivu Agencije za zaštitu ljudi i imovine INZA d.o.o. Sarajevo. Umnožavanje i tehnička obrada izvršena je u Agencija za zaštitu ljudi i imovine INZA d.o.o. Sarajevo.

SADRŽAJ:

I. UVOD	8
II. OSNOVNI PODACI O GRADU TUZLA	11
2.1. Geografski položaj i površina	11
2.2. Karakteristike reljefa	11
2.3. Klimatske karakteristike	11
2.4. Geološke karakteristike	12
2.5. Šume	12
2.6. Ekonomska razvijenost	12
2.7. Kulturno – historijsko naslijeđe	14
III. TEKSTUALNI DIO PLANA	16
3.1. Sistem uključivanja profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica u akciju gašenja požara	16
3.2. Sistem subordiniranja i zapovijedanja u akcijama gašenja većih požara	16
3.2.1. Brojnost vatrogasnih jedinica na prostoru Grada Tuzla	17
3.3. Sistem rukovođenja u akcijama gašenja požara	19
3.4. Način pozivanja i uključivanja distributera energenata u akciju gašenja požara	19
3.5. Uključivanje komunalnih preduzeća u akcije gašenja požara	20
3.6. Uključivanje službi za pružanje prve medicinske pomoći u akciji gašenja požara	20
3.7. Uključivanje službi ili preduzeća te odgovornih osoba za osiguranje hrane i vode u akciji gašenja požara	20
3.8. Način zamjene vatrogasnih jedinica s novim jedinicama na gašenju požara	20
3.9. Način uključivanja Oružanih snaga u gašenju požara	21
3.10. Slučajevi kada se s nastalim požarom upoznaje gradski načelnik, predsjedavajući gradskog vijeća i druge osobe zadužene za zaštitu od požara u tijelima lokalne uprave	24
3.11. Slučajevi kada se u akciju gašenja požara pozivaju, odnosno uključuju vatrogasne jedinice susjednih i drugih općina i gradova	25
3.12. Slučajevi kada se vatrogasne jedinice upućuju kao ispomoć u gašenju požara susjednim i drugim općinama	25
3.13. Načini i slučajevi upotrebe opreme i vozila posebne namjene u gašenju požara ili spašavanja ljudi	25
3.14. Građevine i otvoreni prostori na kojima se može očekivati požar većih razmjera	26
3.15. Nazivi građevina u kojima su sadržane radioaktivne, eksplozivne, otrovne i druge opasne tvari	30
3.16. Obaveze vatrogasnih jedinica za sačinjavanje taktičko – operativnih planova gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, uz vršenje periodičnog uvježbavanja i provjere efikasnosti	37
3.17. Zadaća operativnog centra civilne zaštite Grada Tuzla	37
3.18. Način dojave požara i postupak odgovornih osoba po primljenoj obavijesti o nastanku požara	38
3.19. Sredstva za javno obavještanje građana o nastanku požara i njihova upotrebljivost	39
IV. MJERE ZA POSTIZANJE POTREBNOG NIVOA ZAŠTITE OD POŽARA	40
4.1. Otklanjanje nedostataka i dogradnja sistema vatrodojave i obavještanja	40
4.2. Mjere u pogledu: Izgradnje ili rekonstrukcije objekata i sistema i osiguranja vode ili drugih sredstava za gašenje požara	40

4.4. Potpuno definiranje formacijskog sistema i tehničke opremljenosti vatrogasnih jedinica, uz racionalizaciju postojećih vatrogasnih jedinica na području jedinica lokalne samouprave s ciljem postizanja optimalne osposobljenosti i iskorištenosti opreme i sredstava namijenjenih gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara	43
4.5. Periodične akcije uređenja naselja i objekata (čišćenje tavana, podruma i drugih mjesta od zapaljivih otpadnih materija), sezonskih radova (uređenje zemljišta i spaljivanje otpadaka), zabrana korištenja otvorenog plamena na pojedinim izletištima, šumama i drugim mjestima gdje otvoreni plamen predstavlja opasnost za nastanak i širenje požara	43
4.6. Popis pravnih lica i odgovornih lica za provedbu plana zaštite od požara pravnih osoba iz prve i druge kategorije ugroženosti od požara	52
4.7. Planovi pravnih osoba čije su građevine razvrstane u prvu i drugu kategoriju ugroženosti od požara	57
V. MJERE OBEZBJEĐENJA IZVRŠENJA PLANA	59
5.1. Obrazovna djelatnost	59
5.2. Finansiranje zaštite od požara	60
5.3. Nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara	61
5.4. Mjere obezbjeđenja izvršenja plana	61
5.5. Odgovornost za „organizovanje“, „provođenje“ i „staranje“ zaštite od požara	62
VI. NAČIN DONOŠENJA, AŽURIRANJA I ČUVANJA PLANA ZAŠTITE OD POŽARA	63
6.1. Donošenje Planova zaštite od požara	63
6.2. Ažuriranje Planova zaštite od požara	63
6.3. Čuvanje Plana zaštite od požara	63
6.4. Postupanje po Planu zaštite od požara	63

I. UVOD

Plan zaštite od požara za područje Grada Tuzla izrađen je u skladu sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade Planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i Planova zaštite od požara („Službene novine FBiH“ broj 08/11), u daljem tekstu - Uredba. Kao temeljni dokument na osnovu kojeg je izrađen Plan zaštite od požara Grada Tuzla je Procjena ugroženosti od požara Grada Tuzla.

Plan zaštite od požara izrađen je na temelju člana 5. Pravilnika o kriterijima za kadrovske, tehničke i druge uslove koje moraju ispunjavati pravne osobe registrovane za obavljanje poslova iz oblasti zaštite od požara („Službene novine FBiH“, broj: 69/13), u daljem tekstu: Pravilnik, člana 22. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine FBiH“, br. 64/09), u daljnjem tekstu: Zakon, te člana 67. Uredbe.

Prema članu 16. Zakona, tačka 5., Grad u oblasti zaštite od požara i vatrogastva donosi Plan zaštite od požara Grada i obezbijuje njegovu realizaciju, a prema članu 65. Uredbe, plan zaštite od požara usvaja općinsko, odnosno gradsko vijeće na prijedlog općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika.

Prema članu 67. Uredbe propisano je da Plan zaštite od požara podliježe obavezi ažuriranja jednom u toku kalendarske godine na osnovu novonastalih promjena koje su važne za zaštitu od požara. Pored navedene Uredbe, Plan zaštite od požara Grada Tuzla izrađen je i na osnovu:

- člana 22. stav 1., 2. i 4. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva („Službene novine FBiH“, br. 64/09);
- člana 34. i 76. stav 2. Uredbe o sadržaju i načinu izrade Planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i Planova zaštite od požara („Službene novine FBiH“, br.08/11);
- tačke 2. Metodologije za izradu Procjene ugroženosti od požara kao temeljnog dokumenta za izradu Plana zaštite od požara Grada („Službene novine FBiH“, br. 8/11);
- Procjene ugroženosti od požara Grada Tuzla (koja je sastavni dio jedinstvene Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća) u skladu sa Metodologijom za izradu procjene ugroženosti od požara („Službene novine FBiH“, br. 8/11);
- kadrovskih, materijalnih i drugih uslova Agencije za zaštitu ljudi i imovine INZA d.o.o. Sarajevo, kao naučne ustanove, koji su od značaja za izradu Plana zaštite od požara.

Plan zaštite od požara sastoji se od tekstualnog i grafičkog dijela. Tekstualnim dijelom Plana urađen je način postupanja vatrogasnih jedinica i drugih učesnika u akciji gašenja požara.

OSNOVNE ODREDBE

Planom zaštite od požara Grada Tuzla (u daljem tekstu: Plan) uređuju se mjere i radnje koje su dužne organizovati i provoditi gradske službe za upravu i privredna društva i druga pravna lica prilikom izrade Plana zaštite i spašavanja Kantona, Grada, Općina i pravnih lica i Planova zaštite od požara Kantona, Grada, Općina i pravnih lica, te postupanje po tim Planovima.

Osnovni nosilac organizacije i provedenosti zaštite od požara je Grad, kao jedinica lokalne samouprave, te Kanton koji je odgovoran za ta pitanja na svom području, a jedinstveno funkcionisanje te zaštite na cijelom području Federacije osigurava Federacija BiH.

Organiziranje i funkcionisanje zaštite od požara u Gradu utvrđuje se u Planu zaštite od požara Općine odnosno Grada, koji donosi Općinsko, odnosno Gradsko vijeće na prijedlog Općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika.

Pravna lica, državni organi i druge institucije, dužni su svojim općim aktom (Pravilnikom) u skladu sa vrstom djelatnosti koju obavljaju u procesu rada, urediti pitanja koja se odnose na organizaciju i funkcionisanje zaštite od požara u svojim objektima i prostorima i utvrditi odgovornost za „organizovanje“, „provođenje“ i „staranje“ o zaštiti od požara i vatrogastvu.

Zaštita od požara se organizuje i provodi u svim stambenim i drugim zgradama i objektima i na svim prostorima koji se smatraju građevinama prema Zakonu o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH („Službene novine FBiH“, br.02/06, 72/07 i 32/08) i Uredbe o tehničkim svojstvima koje građevine moraju zadovoljavati u pogledu sigurnosti, te načina korištenja i održavanja građevina („Službene novine FBiH“, broj 29/07 i 51/08) koje prema Procjeni ugroženosti od požara mogu biti izložene opasnostima od izbijanja i širenja požara. Te građevine i prostori su:

- Građevine trajno povezane sa tlom koje se sastoje od građevinskog sklopa ili od građevinskog sklopa i građevinske opreme, kao i samostalna postrojenja trajno povezana sa tlom;
- Saobraćajne, vodoprivredne i energetske građevine i površine sa pripadajućim instalacijama, telekomunikacijske građevine i instalacije, građevine i instalacije komunalne infrastrukture;
- Proizvodne i druge privredne građevine i postrojenja, skladišta, sajmišta i slične građevine;
- Objekti na vodnim površinama (ribogojilišta i sl.);
- Trgovi, javne površine, javne zelene površine, igrališta, sportske građevine, groblja, deponije otpadaka, javne pijace, skloništa i slične građevine.

Zaštita od požara se organizuje i provodi i za šume, šumska i poljoprivredna zemljišta i ostale prirodne resurse. Zaštitu od požara dužni su da organizuju i provode i građani u svojim stanovima i stambenim zgradama (kućama) i drugim objektima i prostorima koje koriste za svoje potrebe.

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Svi objekti koji su priključeni na niskonaponsku mrežu u roku od tri godine od dana stupanja na snagu Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine FBiH“, br. 64/09), moraju biti zaštićeni osiguračima – sklopkama – rastavljačima ugrađenim na mjestu priključka na niskonaponsku mrežu, a koja zadovoljava uslove propisane normom BAS EN 60947-3. Osigurači – sklopke – rastavljači se mogu ugraditi i na mjestima grananja niskonaponske mreže, čiji će optimalan broj zavisno od konfiguracije mreže odrediti nadležna elektrodistribucija.

Plan zaštite od požara izrađen je na osnovu Procjene ugroženosti od požara područja Grada Tuzla koji je sastavni dio jedinstvene Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa Metodologijom za izradu Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, Metodologijom za izradu procjene ugroženosti od požara („Službene novine FBiH“, broj 08/11) i Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i Planova zaštite od požara („Službene novine FBiH“, broj 08/11), kadrovskim, materijalnim i drugim uslovima koji su od značaja za Procjenu i Plan.

Finansijska sredstva potrebna za organizovanje, provođenje i unaprijeđenje mjera zaštite od požara predviđena Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine FBiH“, br. 64/09), kao i obučavanje i osposobljavanje zaposlenih lica planiraju i obezbjeđuju pravna lica, državni organi i druge institucije, svaki za svoje građevine i prostore i zaposlena lica. Finansijska sredstva planiraju se i obezbjeđuju svake godine u okviru finansijskog plana pravnog lica, državnog organa i druge institucije, u okviru sredstava za obavljanje njihove redovne djelatnosti. Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine FBiH“, br. 64/09), regulisan je način finansiranja vatrogastva i obaveze finansiranja.

II. OSNOVNI PODACI O GRADU TUZLA

2.1. Geografski položaj i površina

Grad Tuzla se nalazi u sjeveroistočnom dijelu Bosne i Hercegovine, na obroncima planine Majevice. Prosječna nadmorska visina grada je 239 metara. Površina Grada Tuzla iznosi 294 km². Grad Tuzla ima 66 naseljenih mjesta. Ukupan broj stanovnika u 2018. godini iznosio je 110.040.¹ Grad Tuzla graniči sa pet općina u FBiH: Srebrenik, Čelić, Lukavac, Živinice, Kalesija, te općinom Lopare (Republika Srpska). Nalazi se na 44⁰33' geografske širine i 18⁰40' geografske dužine.

Geografski položaj Grada Tuzla je povoljan, a tome u velikoj mjeri doprinosi dobra saobraćajna povezanost sa susjednim općinama, kao i sa susjednim državama: Republikom Hrvatskom, Republikom Srbijom te Republikom Crnom Gorom. Grad Tuzla je prema sjeveru saobraćajno povezana sa Republikom Hrvatskom (autoput Zagreb - Beograd), te dalje prema većini evropskih putnih pravaca; prema Jadranu putem Sarajevo - Mostar - Jadranska magistrala, kao i željeznicom prema luci Ploče (Doboj - Zenica - Sarajevo - Mostar); prema istoku i zapadu postoje solidne cestovne komunikacije. Preko luka u Splitu i Dubrovniku (R. Hrvatska) postoji dobra povezanost trajektima sa italijanskom jadranskom obalom. Preko rijeke Save, odnosno luke u Distriktu Brčko (oko 60 km od Tuzle), postoji veza riječnim (teretnim) saobraćajem sa cijelom Evropom.

2.2. Karakteristike reljefa

Planina Majevice, na čijim jugoistočnim obroncima je smješten Grad Tuzla, sa morfološkog aspekta je područje koje je raščlanjeno na sjeverni i južni vijenac, te na dijelove koji se pružaju prema sjeveru i jugu, formirajući nepravilnu brdovitu oblast. Gorski dio Majevice predstavljen je brojnim visovima: Golo Brdo (719 m.n.m.), Lipik (736 m.n.m.), Stubić (772 m.n.m.), Vis (732 m.n.m.), Greda (771 m.n.m.) i najviši vrh Medvednik (843 m.n.m.). Greben Majevice je vrlo šumovit (bukova šuma) i slabo naseljen. Obe strane glavne gorske mase su podjednako strmo nagnute, a prema Tuzlanskoj kotlini odvaja se nekoliko dužih i kraćih, poprečnih i dijagonalnih grebena, prema Obodnici do Mramora.

2.3. Klimatske karakteristike

Grad Tuzla ima umjereno kontinentalnu klimu, sa određenim karakteristikama izazvanim reljefom i geografskim položajem u odnosu na dominantne regije u okolini (planinski masiv Majevice i Panonska nizija). Odlike umjereno - kontinentalne klime su oštre zime i topla ljeta. Srednja godišnja temperatura se kreće od 9,0 °C do 10,6 °C, a godišnja količina padavina iznosi 830 l/m². Četiri godišnja doba su jasno izražena. Apsolutna maksimalna temperatura izmjerena u Tuzli iznosila je 40,7° C u julu 2007. godine. U pogledu padavina nema izrazitog sušnog razdoblja. Maksimum padavina je početkom ljeta, a minimum u oktobru i januaru.

---

¹ Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama, revidirani podaci za 2018. godinu

Ljetne nepogode, praćene pljuskom i pojavom grada, su posebna karakteristika ovog područja. Prosječan godišnji broj dana sa gradom u Tuzli je 12, uglavnom od aprila do oktobra, a najveća vjerovatnoća pojave grada je u maju, junu, julu i augustu.

Prosječno u Gradu Tuzla mraz se javlja od 22. oktobra do 17. aprila. U tom periodu, prosječno ima 94 dana sa pojavom mraza. U zimskom periodu, područje Grada Tuzla je prostor sa pojavom temperaturnih inverzija. Pri takvim pojavama povećana je mogućnost stvaranja magle kao i zagađenja zraka. Velike suše su zabilježene u toku posljednjih pedeset godina svega četiri puta: 1971., 2000., 2011., 2012. godine.

2.4. Geološke karakteristike

Grad Tuzla je sa sjeverozapada okružen planinom Majevicom (Medvednik 834 m) sa jugozapada planinom Ozren, Konjuh i Javornik. Područje Grada Tuzla svrstava se u peripanonsku oblast, tj. kontaktnu zonu Dinarida i Panonske nizije. Kotlinasto područje nalazi se na južnoj strani grebena Majevice i odvojenog grebena prema Obodnici. Sastoji se pretežno od dugih poprečnih potočnih dolina i kosa koje završavaju u dolini rijeke Jale. Teren je blago nagnut prema jugu. Šire Tuzlansko područje većim dijelom je izgrađeno od geološki mladih sedimenata (neogen), značajnih sa ekonomskog gledišta (ugljen, kuhinjska sol, kvarcni pijesak).

Nastanak Tuzlanskog bazena vezan je za više faza koje su se smjenjivale nakon mezozoika, a koje su za posljedicu imale stvaranje različitih uslova taloženja. U zajedničkom djelovanju s poliklimatskim karakteristikama nastale su različite i specifične sedimentne tvorevine.

2.5. Šume

Područje Grada Tuzla u ekološko-vegetacijskom smislu pripada Sjevernobosanskom području u čijoj postojećoj šumskoj vegetaciji dominiraju šume hrasta kitnjaka i običnog graba (*Quercus – Carpinetum*) sa kojima se izmjenjuju šume bukve brdskog i sekundarnog tipa. U pogledu odnosa prema vlazi šume Grada Tuzla pripadaju umjerenoj (mezofilnoj) kategoriji šuma, dok su u manjem obimu prisutne higrofilne šumske zajednice, kao što su šume johe, topole, vrbe, poljskog jasena i hrasta lužnjaka. Šume i šumsko zemljište u Gradu Tuzla zauzimaju površinu od 11.068 hektara, a što iznosi 36,6% ukupne površine Grada. Dominiraju izdanačke šume sa 76 % u ukupnoj šumskoj površini, visoke šume 16 % te ostale šume zastupljene su sa oko 8%.

2.6. Ekonomska razvijenost

Bruto domaći proizvod (BDP) je makroekonomski indikator koji pokazuje vrijednost finalnih dobara i usluga proizvedenih u zemlji tokom jedne godine izražen u novčanim jedinicama. BDP u Tuzli od 2012. do 2014. godine prikazan je u tabeli br. 1.

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

	2012	2013		2014	2015	2016	2017
BDP (hilj)	1,178604,08	1,209,627	Porezni prihodi	18,020,000	18,102,000	19,777,000	20,156,639
BDP/ gl./st	8,944	9,189	Porezni prihodi/gl	137	137	179	183

Tabela 1. BDP za Grad Tuzla u periodu 2012 - 2014 i porezni prihodi za period 2015.- 2017 godine²

Grad Tuzla prema podacima iz 2018. godine ima 35.807 zaposlenih stanovnika. Za istu godinu evedintirano je 17.051 nezaposlenih stanovnika.

Grad	Broj stanovnika	Broj zaposlenih	Broj nezaposlenih	Radno sposobno stanovništvo	Radna snaga
Tuzla	110.040	35.807	17.051	75.240	52.858

Tabela 2: Broj zaposlenih i nezaposlenih u Gradu Tuzla 2018. godine³

Prema procjeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja, bruto domaći proizvod (GDP) Tuzle je konstantno rastao. Tako naprimjer, 2010. godine, iznosio je 8.410 KM po glavi stanovnika. U 2013. godini, GDP/pc je porastao na 9.189 KM, sa porastom od 9 % na godišnjem nivou. Od 2014. godine, Federalni zavod za programiranje razvoja prati poreske prihode umjesto bruto domaćeg proizvoda. U 2014. godini, poreski prihodi u Tuzli iznosili su 18.020,000 KM ili 137 KM po stanovniku, dok su u 2018. godini, poreski prihodi u Tuzli po glavi stanovnika iznosili 183 KM, što je porast od 34 % u odnosu na 2014. godinu.

Obim vanjskotrgovinske razmjene privrede Grada Tuzla u periodu 2012.- 2017. godine bilježi konstantan rast. U 2017. godini, ukupna vanjskotrgovinska razmjena Grada Tuzla iznosila je 535.710.088 KM i veća je za 26 % u odnosu na 2012. godinu. U 2018. godini je iznosila 535.710.088 KM, od čega 73 % predstavlja uvoz, a 27 % predstavlja izvoz. Ukupna vrijednost vanjskotrgovinske razmjene veća je za 26 % u odnosu na 2012. godinu, pri čemu je i izvoz i uvoz povećan za 26 %. (Prema podacima Strategije razvoja Grada Tuzla, 2019 - 2021)

Najveći izvoznici sa područja Grada Tuzla su: Solana d.d., Elsta Mosdorfer Bosnia d.o.o., Elatec d.o.o., Umel-dalekovod-montaža d.o.o., Traktionssysteme Bosnia d.o.o., Elcom d.o.o., Rentex-com d.o.o., Piemonte d.o.o., Babilon d.o.o., Menprom d.o.o., Deling d.o.o., Pixel interactive d.o.o, CA Design d.o.o. i Progetty Bosnia d.o.o.

	2017	2018
Prosječna neto plata u Gradu Tuzla (KM)	894	923
Prosječna neto plata u FBiH (KM)	860	889

Tabela 3. Prosječna neto plata za period 2017- 2018 godine u Gradu Tuzla⁴

U posljednjih sedam godina prosječna neto plata na području Grada Tuzla je povećana sa 839 KM u 2012. godini na 894 KM u 2017. godini, a veća je za 103,9 % u odnosu na prosječnu neto platu u FBiH u 2017. godini. Prema podacima Federalnog zavoda

² *Strategija razvoja grada Tuzla 2012 - 2026. godine, revidirana za period 2019 - 2021. godine*

³ *Socioekonomski pokazatelji po općinama, Federalni zavod za programiranje razvoja, 2018. godine*

⁴ *Socioekonomski pokazatelji po općinama, Federalni zavod za programiranje razvoja, 2018. godine*

za programiranje razvoja prosječna neto plata u Gradu Tuzla za 2018. godinu iznosila je 923 KM, a prosječna neto plata FBiH za istu godinu iznosila je 889 KM.

Starosne	Invalidske	Obiteljske	Penzioneri Ukupno	Iznos Penzija
13.634	4.588	6.773	24.995	11.871.885

Tabela 4. Broj penzionera i vrste penzija u Gradu Tuzla u 2018. godini

Grad	Broj zaposl. Na 1 pensionera	Ukupna prosječna penzija u KM	Prosječna starosna penzija u KM	Prosječna invalidska penzija u KM	Prosječna porodična penzija u KM
Tuzla	1,4	474,97	548,71	384,88	387,55

Tabela 5. Prosječne penzije u Gradu Tuzla u 2018. godini

Prosječna penzija na području Grada Tuzla u 2017. godini (440 KM) je nešto iznad razine prosječne penzije u FBiH (372 KM). Broj penzionera je, u periodu 2012. - 2017. godine, zabilježio kontinuiran trend rasta, a od ukupnog broja penzionera (25.055) u 2017. godini u Gradu Tuzla, 53,9 % je starosnih penzionera, 18,9 % je invalidskih penzionera i 27,2 % porodičnih penzionera. (Strategija razvoja Grada Tuzla 2012. - 2026. godine, revidirana za period 2019. - 2021. godine)

U 2018. godini prema podacima Federalnog zavoda za programiranje razvoja prosječna penzija na području Grada Tuzla iznosila je 474,97 KM. Podaci o broju penzionera i iznosu prosječne penzije (starosna, invalidska, porodična) date su u tabeli broj 4. i broj 5.

U Gradu Tuzla broj registrovanih poslovnih subjekata je imao trend kontinuiranog rasta. Na kraju 2017. godine je bilo ukupno 9.299 registrovanih poslovnih subjekata (3.722 pravnih osoba, 2.086 jedinica u sastavu i 3.491 obrt), što predstavlja 84 poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika.⁵

Najveći broj privrednih subjekata registrovan je u djelatnosti trgovine na veliko i malo (31,8%, 2.962). Treba istaći da je pozitivan pomak, u 2017. godini u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva. Kod broja registrovanih obrta, dominiraju obrtnici u oblasti trgovine (26,8%, ili 937), a zatim ugostiteljstva (14,7%, ili 515).⁶

2.7. Kulturno – historijsko naslijeđe

Prirodno naslijeđe predstavlja dijelove prirode od velike vrijednosti (rezervati, prostorno ograničena prirodna područja, prirodne rijetkosti, zaštitne zone i sl.). Kulturno historijsko naslijeđe u kontekstu ove tematske cjeline se tretira kao dio prirodnog okruženja sa posebnim ambijentalnim vrijednostima i dijeli se na spomenike kulture i zaštićene ambijentalne cjeline. Prirodno i kulturno- historijsko naslijeđe Grada Tuzla najprepoznatljiviji je i najvrijedniji dio sačuvane kulture i tradicije kroz vijekove na ovom području. Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika donijela je Odluku o proglašenju nacionalnih spomenika na području Grada Tuzla za:

⁵ *Strategija razvoja grada Tuzla 2012 - 2026. godine, revidirana za period 2019 - 2021. godine*

⁶ *IBID*

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

- Poljsku (Turalibegova) džamija sa grobljem i turbetom, graditeljska cjelina,
- Saborni hram Uspenja Presvete Bogorodice sa pokretnim naslijeđem, historijska građevina,
- Dvor Srpsko-pravoslavne zvoničko-tuzlanske eparhije sa pokretnim naslijeđem, historijska građevina,
- Proizvodnja soli u Tuzli, industrijsko naslijeđe,
- Pravoslavna crkva Vaznesenja Gospodnjeg u Požarnici, graditeljska cjelina,
- Pravoslavna crkva Svetog Velikomučenika Georgija sa grobljem na Trnovcu, graditeljska cjelina,
- Šarena (Časna, Atik, Gradska, Behram- begova) džamija sa haremom, ulazni portal i mjesto Behram- begove medrese, graditeljska cjelina,
- Nekropola sa stećcima u Starim kućama, Donje Breške, historijsko područje,
- Fondovi i zbirke JU Arhiv Tuzlanskog kantona u Tuzli, pokretno dobro,
- Zbirka slika Ismeta Mujezinovića koja se nalazi u Međunarodnoj galeriji portreta Tuzla u Tuzli, pokretno dobro,
- Zbirka Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije, koja se nalazi u Međunarodnoj galeriji portreta Tuzla u Gradu Tuzla, pokretno dobro,
- Hastahana, historijska građevina, prva javna bolnica,
- Husein Čauša ili Džindijska džamija u Tuzli,
- Jalska ili Hafiz- hanumina ili Kizler djevojačka džamija u Tuzli i
- Bijela ili Sagrdžijina džamija u Gornjoj Tuzli.

III. TEKSTUALNI DIO PLANA

3.1. Sistem uključivanja profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica u akciju gašenja požara

Nosilac mjera zaštite i spašavanja od požara na području Grada Tuzla su profesionalne vatrogasne jedinice (u daljem tekstu PVJ) sa svojom podstanicom (ispostavom) Centar u Jalskoj ulici broj 7. i vatrogasna podstanica Kreka. Na području Grada Tuzla nalazi se dobrovoljno vatrogasno društvo (u daljem tekstu DVD) Gornja Tuzla u ulici Uzeira Mehičića broj 84. Pored PVJ i DVD nalaze se i interventne vatrogasne jedinice (u daljem tekstu IVJ) Rudnik Mramor i Rudnik Šikulje.

Uslovi se utvrđuju prema propisima koji se odnose na utvrđivanje radnih mjesta državnih službenika i namještenika organa državne službe, s tim da imaju VII stepen stručne spremlje iz oblasti zaštite od požara i sigurnosti i tehničkih struka koje se utvrde u propisu iz člana 159. stav 1. tačka 1. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva („Službene novine FBiH“, br. 64/09) i tri godine radnog iskustva u vatrogasnim jedinicama, bez obzira u kojoj stručnoj spremi, te položen ispit za rukovodioca akcije gašenja požara. U tom propisu utvrđuje se i naziv i funkcija starješine vatrogasnih jedinica.

Na taj način u gašenju požara na području Grada Tuzla, a posebno kada su u pitanju požari većih razmjera, učestvuju sve jedinice PVJ sa svim ljudstvom, vozilima i opremom (69 vatrogasaca, vatrogasnim vozilima i svom specijalnom vatrogasnom opremom), kao i ostale vatrogasne jedinice. Kada se profesionalna vatrogasna brigada obavjesti o požaru, po zahtjevu komandanta PVJ, ili rukovodioca koji ga zamjenjuje, angažuje se i DVD „Gornja Tuzla“ u ulici Uzeira Mehičića broj 84.

Kod manjih i srednjih požara intervenišu ispostave (podstanice) Centar i Kreka, kao i DVD Gornja Tuzla. U ovom slučaju izlazak jedinica na gašenje požara može biti po naredjenju dispečera ispostave, ili na osnovu neposredne dojave požara od strane građana toj ispostavi.

3.2. Sistem subordiniranja i zapovijedanja u akcijama gašenja većih požara

U slučaju gašenja većih požara na području Grada Tuzla, akcijom gašenja požara rukovodi komandant profesionalne vatrogasne jedinice, koji može preko DC PVJ narediti da se dobrovoljne vatrogasne jedinice sa područja Tuzlanskog kantona sa snagama, ljudstvom i opremom uključe u akciju gašenja požara.

Dobrovoljne vatrogasne jedinice koje su dobile naredbu da stupe u dejstvo, pripremaju ljudstvo i opremu, te odlaze na mjesto požara i stavljaju se na raspolaganje rukovodiocu akcije gašenja požara.

U slučaju velikih požarnih intervencija komandant PVJ, odnosno rukovodilac akcije gašenja požara uključuje pojačanja iz svih vatrogasnih jedinica sa područja Tuzlanskog kantona koje se angažuju ovim redom:

-u I pozivu: dežurne ekipe ispostava Vatrogasne jedinice; najbliža vatrogasna ispostava po pozivu o dojadi o požaru - dolazi na intervenciju u roku od 15 minuta od najave požara sa 18 vatrogasaca Vatrogasne jedinice,

-u II pozivu: uključuju se dobrovoljne vatrogasne jedinice (prema blizini lokacije DVD u odnosu na mjesto požara). Ove vatrogasne jedinice nastupaju sa najmanje 12 vatrogasaca i odgovarajućom opremom, koji se odazivaju u roku od pola sata;

-u III pozivu: preduzetne profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice, prema blizini lokacije u odnosu na požar, kao i vatrogasci PVJ koji su u datom momentu slobodni, kao i ostali članovi dobrovoljnih vatrogasnih jedinica da se odazovu u roku od 45 minuta od najave požara na mjesto gašenja požara.

Komandiri pozvanih vatrogasnih jedinica javljaju se rukovodiocu akcije gašenja i stavljaju jedinicu na raspolaganje i ujedno ga obavještavaju o broju ljudstva i vrsti opreme.

Rukovodilac akcije gašenja određuje pravce i poziciju dejstva prispjelih jedinica i raspoređuje ih na sektore gašenja, zatim postavlja zadatke koje će izvršiti imajući u vidu sastav jedinica i njihovu tehničku opremljenost.

3.2.1. Brojnost vatrogasnih jedinica na prostoru Grada Tuzla

R. br	Vatrogasna jedinica	Adresa	Kontakt/ broj	Napomena
1.	PVJ	Vatrogasna ispostava „Centar“ u Jalskoj ulici br. 7	035/ 252 456	Operativno djeluje od Univerzitetske ulice prema istočnom dijelu Grada Tuzla
		Vatrogasna ispostava „Kreka“	387 35 282-111	Operativno djeluje prema zapadnom dijelu Grada Tuzla
2.	DVD „Gornja Tuzla“	Uzeira Mehičića br. 84 Gornja Tuzla.	035 390-099	Imaju 13 operativnih članova koji čine jedno odjeljenje
3.	IVJ	Rudnik „Mramor“	035 810-230	Jedinica je dobro obučena i ima 20 pripadnika
		Rudnik „Šikulje“	035 574-232	Jedinica je dobro obučena i ima 25 pripadnika

Tabela 6: Pregled vatrogasnih jedinica na području grada Tuzla

Vatrogasnim jedinicama rukovodi starješina jedinice, koji ispunjava uslove utvrđene u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji organa Uprave civilne zaštite Grada Tuzla.

Pri gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, po zahtjevu komandira vatrogasne jedinice ili lica koje ga zamjenjuje, angažuju se i dobrovoljne vatrogasne jedinice, ukoliko iste egzistiraju na tom lokalitetu ili vatrogasne jedinice pravnog lica. Dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama koje su formirane u vatrogasnim društvima i vatrogasnom jedinicom u pravnim licima, rukovodi komandir jedinice. Komandire jedinice imenuje nadležni organ

određen aktom vatrogasnog društva, odnosno pravnog lica u sporazumu sa starješinom vatrogasne jedinice Grada Tuzla. Starješine jedinice odgovorni su:

- Starješini grupe
- Svi profesionalni vatrogasci u grupi

Kada u akcijama gašenja požara pored profesionalnih vatrogasnih jedinica učestvuju i dobrovoljne vatrogasne jedinice i vatrogasne jedinice pravnih lica, akcijom gašenja požara rukovodi starješina profesionalne vatrogasne jedinice, a svi ostali su mu podređeni i moraju izvršavati njegova naređenja. Radi što efikasnijeg i nesmetanog gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijom, rukovodilac akcije gašenja požara u obavljanju vatrogasne intervencije ima sljedeća ovlaštenja da:

1. zabrani pristup nepozvanim licima, u blizini intervencije kao i saobraćaj pored mjesta intervencije;
2. pozove policiju u cilju osiguranja mjesta događaja, te preduzme druge potrebne mjere radi spriječavanja nastanka štetnih posljedica;
3. naredi evakuaciju ljudi i uklanjanje materijalnih dobara iz susjednih objekata koji su ugroženi kao i odgovarajuće mjere za sigurnost ljudi i materijalnih dobara koja se evakušu;
4. naredi prekid dovoda električne energije i gasa;
5. naredi djelimično ili potpuno rušenje objekata preko kojih bi se požar mogao proširiti, ako se širenje požara ne može na drugi način spriječiti;
6. ograniči djelimično ili potpuno dovod vode drugim potrošačima u zoni u kojoj se gasi požar ili u čitavom naselju radi osiguranja potrebne količine vode za gašenje požara;
7. naredi korištenje vode iz obližnjeg bunara, cisterni, rezervoara i sl. koji pripadaju pravnim licima, državnim organima, samostalnim radnjama i pojedincima;
8. naredi korištenje vozila pravnih lica, državnih organa, samostalnih radnji i pojedinaca za prevoz nastradalih do najbliže zdravstvene ustanove;
9. nasilno otvori zaključani objekat ili prostoriju zahvaćenu požarom radi gašenja požara, spašavanja ljudi i materijalnih dobara i radi otklanjanja drugih opasnosti za ljude i materijalna dobra;
10. naredi licima koja stanuju u neposrednoj blizini intervencije kao i licima koja se zateknu na mjestu intervencije da pruže pomoć u intervenciji i
11. nasilno otvori zaključani objekat ili prostoriju koji nije zahvaćen požarom ako doprinosi uspješnosti vatrogasne intervencije.

Mjere iz stava 1. naređuju se rješenjem koje donosi rukovodilac akcije gašenja požara, s tim da te mjere može narediti i inspektor za vatrogastvo iz člana 146. i 148., kao i inspektor za zaštitu od požara iz člana 151., stav 3. Zakona („Službene novine FBiH“, br. 64/09). Izuzetno, prema članu 99. Zakona („Službene novine FBiH“, br.64/09), mjere iz stava

1. ovog člana mogu se narediti i usmeno ako je neophodno hitno provođenje tih mjera s tim da se pisano rješenje mora izdati u roku od 24 sata.

3.3. Sistem rukovođenja u akcijama gašenja požara

Vatrogasna jedinica u momentu primanja dojave o pojavi požara na njenom području, odnosno starješina te jedinice, dužan je odmah, samoinicijativno organizovati izlazak jedinice, na mjesto požara i pristupiti njegovom gašenju odnosno spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih u požaru. Ukoliko komandir nije dostupan uzbuđuje se pomoćnik načelnika za civilnu zaštitu. Kada je na mjestu intervencije prva počela da interveniše dobrovoljna vatrogasna jedinica vatrogasnog društva, ili pravnog lica, akcijom rukovodi rukovodilac akcije gašenja požara navedene jedinice do dolaska profesionalne vatrogasne jedinice, kada rukovođenje intervencijom preuzima rukovodilac akcije gašenja požara. Ako starješina vatrogasne jedinice koji rukovodi akcijom gašenja požara procjeni da angažovanom jedinicom, sredstvima i opremom, nije u mogućnosti uspješno završiti intervenciju o tome odmah izvještava rukovodioca gradske službe civilne zaštite.

Na osnovu izvršene analize i procjene situacije gradski štab daje prijedlog Gradskom načelniku da donese „Odluku o proglašenju stanja prirodne nesreće izazvane požarom“. Nakon donošenja Odluke o proglašenju stanja prirodne nesreće od požara, gradski štab civilne zaštite provodi drugu fazu rukovođenja akcijama zaštite i spašavanja. To je najvažnija funkcija štaba civilne zaštite, koja podrazumjeva da štab civilne zaštite u fazi spašavanja i u fazi otklanjanja posljedica:

1. odlučuje o upotrebi i angažovanju svih snaga i sredstava civilne zaštite, kao i ljudstva i sredstava organa uprave i upravnih organizacija, pravnih lica i drugih institucija i građana i njihovih sredstava, na zadacima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koji su ugroženi ili nastradali od požara na području koje je pogođeno požarom,
2. da u toku faze spašavanja i faze otklanjanja posljedica neprekidno vrši usmjeravanje i raspoređivanje snaga i sredstava na područja na kojima je njihovo angažovanje potrebno i određuje mjere i aktivnosti koje treba preduzeti i
3. da usmjerava i koordinira ukupne aktivnosti na spašavanju ljudi i materijalnih dobara i otklanjanju posljedica na području pogođenom požarom.

Vatrogasne jedinice, pravna lica, državni organi, druge institucije i samostalne radnje i građani dužni su postupiti po naredbi gradskog štaba civilne zaštite. Pri vrlo velikim požarima i nemogućnosti lokalizovanja požara odlučuje se o pozivanju OS BiH koje se uključuju u skladu sa Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu.

3.4. Način pozivanja i uključivanja distributera energenata u akciju gašenja požara

Rukovodilac akcije gašenja požara ima ovlasti da naredi isključenje energenata - javlja dispečerskom centru vatrogasne brigade koji obavještavaju dispečere u „Elektrodistribuciji“ BiH podružnica u Gradu Tuzla da prekinu dovod električne energije na tom području, i ako je potrebno obavještava se dežurna služba JKP „Vodovod i kanalizacija“

da isključe dovod vode na određenom području kako bi ugroženo područje raspolagalo sa dovoljnom količinom vode.

3.5. Uključivanje komunalnih preduzeća u akcije gašenja požara

Prilikom svih intervencija vatrogasna vozila koriste vodu za dopunjavanje vatrogasnih vozila iz vanjskih i unutrašnjih hidranata i riječnih tokova. U slučaju da nije dovoljna voda iz vatrogasnih autocisterni i gradske mreže, centar veze PVJ poziva JKP „Vodovod“ koji su obavezni da svojim autocisternama sudjeluju u akcijama gašenja požara.

3.6. Uključivanje službi za pružanje prve medicinske pomoći u akciji gašenja požara

Ukoliko ima saznanja da ima povrijeđenih ljudi rukovodilac akcije gašenja požara, preko dispečerskog centra PVJ odmah zove hitnu pomoć na mjesto požara.

3.7. Uključivanje službi ili preduzeća te odgovornih osoba za osiguranje hrane i vode u akciji gašenja požara

U slučaju izbijanja požara većih razmjera odnosno proglašenja prirodne i druge nesreće aktivira se Civilna zaštita Grada Tuzla i formira se Operativni štab koji rukovodi akcijom otklanjanja opasnosti, obezbijeduje hranu i vodu u akciji gašenja požara, za potrebe gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara angažuje organizacije i preduzeća da stave na raspolaganje potreban broj ljudi, alata, prevoznih, tehničkih i drugih sredstava.

Pri velikim intervencijama u trajanju preko 8 sati osigurava se opskrba gasitelja hranom i vodom. Preuzimanje i dopremu hrane i vode vrše vatrogasne jedinice ličnim snagama i sredstvima.

3.8. Način zamjene vatrogasnih jedinica s novim jedinicama na gašenju požara

Zamjena vatrogasnih jedinica novim snagama vrši se sa dovođenjem svježih snaga iz rezerve. Jedinice koje su učestvovala u gašenju povlače se na odmor nakon 4 sata djelovanja, odnosno na osnovu procjene i odluke komandanta akcije gašenja. U slučaju da komandant procjeni da bi u sljedećih pola sata ili sat vremena uspio ugasiti požar, nastavlja akciju s postojećim snagama. Izvlačenje jedinica na odmor i dovođenje svježih snaga vrši se s vozilima vatrogasnih jedinica.

Zamjena vatrogasne jedinice novom vatrogasnom jedinicom vrši se i u sljedećim situacijama:

- U slučaju ozljeđivanja pripadnika jedinice tokom akcije gašenja požara ili u putu do požarišta;
- U slučaju trovanja gasovima na požarištu ili eksplozija mina;
- U slučaju umora vatrogasaca;
- U slučaju zahtjeva gradskog štaba civilne zaštite.

3.9. Način uključivanja Oružanih snaga u gašenju požara

Angažovanje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne ili druge nesreće vrši se u skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br.88/05), okvirnim Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća u Bosni i Hercegovini („Službene novine FBiH“, br. 39/03 i 22/06) i Zakonom o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu („Službeni glasnik BiH“, br.14/05). Oružane snage Bosne i Hercegovine se u reagovanju na prirodne ili druge nesreće u pravilu angažiraju na pružanju trenutne i kratkoročne pomoći civilnim organima, i to:

- a) Pomoć na terenu izvođenja odgovora na prirodne ili druge nesreće
- b) Pomoć u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara,
- c) Pomoć u izvršenju humanitarne operacije odgovora na prirodne ili druge nesreće.

Oružane snage Bosne i Hercegovine se mogu angažirati na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne ili druge nesreće kada se iscrpe raspoloživi civilni resursi ili civilni organi ne raspolažu potrebnim ili dovoljnim resursima za odgovor na prirodnu ili drugu nesreću. Pripadnici i jedinice Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, angažirani u odgovoru na prirodne ili druge nesreće u toku trajanja misije ostaju u lancu komandovanja i kontrole nad Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, pri čemu su vojni resursi pod civilnom kontrolom, a pripadnicima i jedinicom komanduje nadležni starješina. Civilnu kontrolu nad vojnim resursima vrši Predsjedništvo Bosne i Hercegovine preko ministra odbrane Bosne i Hercegovine.

Oružane snage Bosne i Hercegovine se mogu angažirati u sljedećim fazama organizacije i odgovora na prirodne ili druge nesreće:

- a) Faza upozoravanja,
- b) Faza uzbuđivanja i angažiranja resursa pomoći,
- c) Faza procjena i izvođenja operacija,
- d) Faza prestanka angažmana snaga pomoći.

Tokom navedenih faza razmjenjuju se sljedeće vrste standardnih obrazaca komuniciranja između Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine i Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine preko Operativno- komunikacijskog centra Bosne i Hercegovine:

- a) Obavijest o nesreći,
- b) Zahtjev za pomoć Oružanih snaga Bosne i Hercegovine,
- c) Prihvatanje zahtjeva za pomoć Oružanih snaga Bosne i Hercegovine,
- d) Dnevni situacijski izvještaj,
- e) Obrasci za prelazak granice.

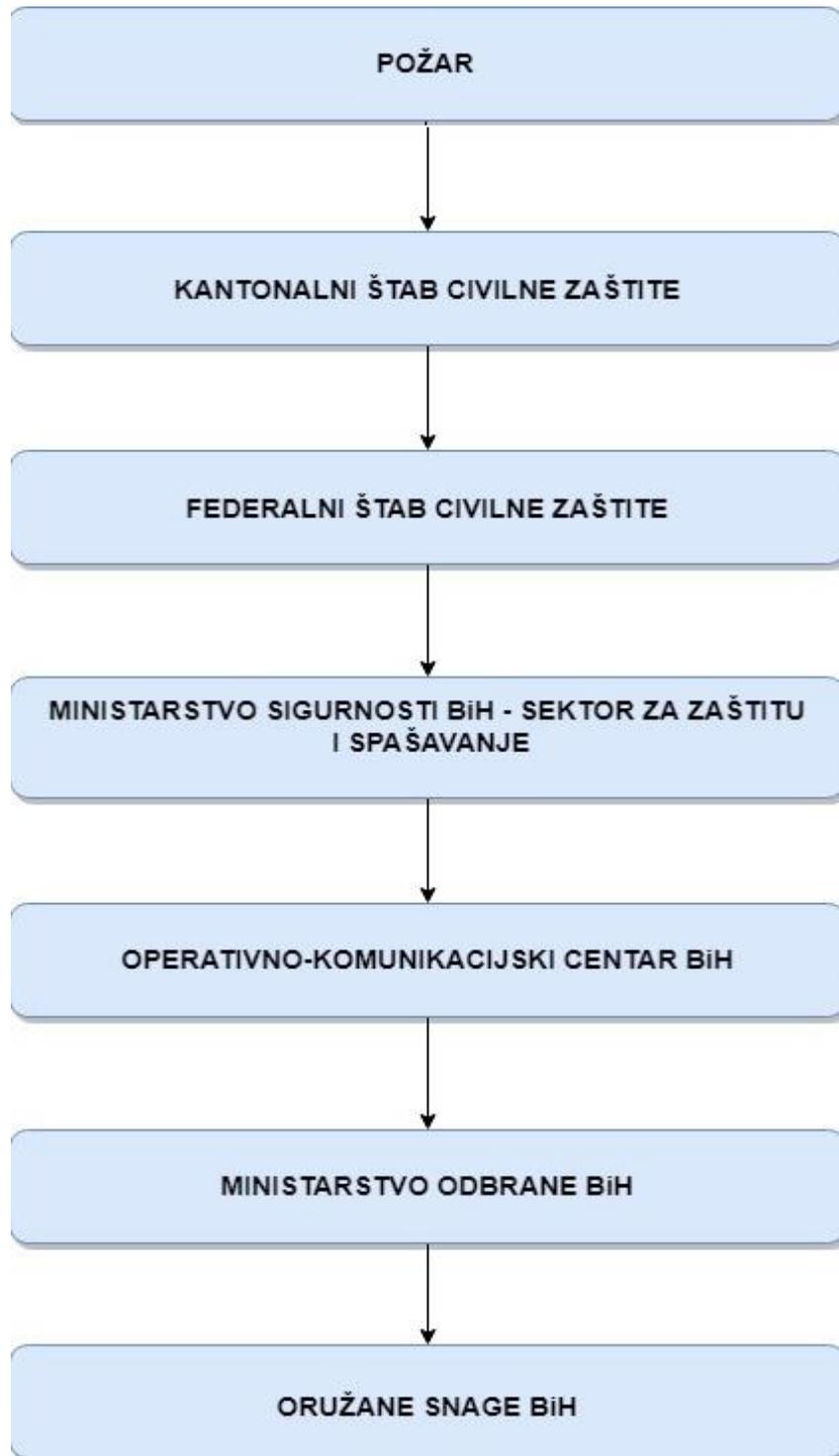
Ministar odbrane Bosne i Hercegovine po primljenom zahtjevu za angažovanjem Oružanih snaga Bosne i Hercegovine na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne ili druge nesreće, pa u skladu sa standardnim operativnim procedurama (SOP) i ispunjenim uslovima i izvršenju mjera i aktivnosti traži od Predsjedništva Bosne i Hercegovine ovlaštenje za angažiranje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. U cilju realizacije SOP-a, ministar odbrane Bosne i Hercegovine odgovoran je za:

- a) Odobravanje i nadzor nad realizacijom mjera i aktivnosti iz nadležnosti Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine
- b) Traženje ovlaštenja od Predsjedništva Bosne i Hercegovine za angažovanje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne ili druge nesreće po primljenom Zahtjevu iz člana 11. SOP-a.
- c) Izdavanje naređenja i uputstava za razmještaj i angažiranje Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, po ovlaštenju Predsjedništva Bosne i Hercegovine.
- d) Izvještavanje Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Predsjedništva Bosne i Hercegovine o angažiranju Oružanih snaga Bosne i Hercegovine na pružanju pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne ili druge nesreće.

Oružane snage Bosne i Hercegovine izuzetno mogu biti angažirane u provođenju preventivnih mjera zaštite i spašavanja. Ministar odbrane Bosne i Hercegovine može ne prihvatiti ili prekinuti aktivnosti pružanja pomoći civilnim organima ukoliko postoje zakonske prepreke, nisu ispunjeni uslovi za pomoć, podaci dostavljeni od civilnog organa nisu tačni ili potpuni, nisu izvršene mjere i aktivnosti u skladu sa SOP-om, te ukoliko postoje sigurnosne ili druge prepreke.

Saradnja u organiziranju i izvođenju zajedničke obuke i vježbi snaga zaštite i spašavanja u koordiniranom civilno- vojnom odgovoru na prirodne ili druge nesreće, provodi se sporazumno u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, u svim aktivnostima koje se odnose na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, učešće u civilno- vojnim vježbama zaštite i spašavanja, obuci i drugim aktivnostima, saradnja u unapređenju civilno- vojne koordinacije i podrške.

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Shema 1: Shema angažovanja Oružanih snaga BiH u akciji gašenja požara (Nivo Grada do Federacije BiH)

3.10. Slučajevi kada se s nastalim požarom upoznaje gradski načelnik, predsjedavajući gradskog vijeća i druge osobe zadužene za zaštitu od požara u tijelima lokalne uprave

Gradski operativni centar civilne zaštite nadležan je za prikupljanje, obradu i distribuciju podataka o svim prirodnim i drugim nesrećama na području Grada Tuzla, a koji navedene podatke i informacije dostavlja nadležnim organima. Kada dobije informaciju od gradskog centra civilne zaštite, rukovodilac gradske službe civilne zaštite upoznat će načelnika Grada Tuzla, predsjedavajućeg gradskog vijeća i druge osobe zadužene za zaštitu i spašavanje od požara u tijelima lokalne uprave:

- U slučaju požara i/ili eksplozije i druge opasne situacije, u kojoj je došlo do stradanja više osoba,
- U slučaju požara i/ili eksplozije kada je nastupila materijalna šteta koja bitno ometa proizvodni proces u privrednim subjektima i/ili kada je usljed požara na duže vrijeme onemogućeno korištenje stambenih objekata za stanovanje većeg broja lica,
- U slučajevima kada je potrebno angažovati dodatne snage sa područja drugih općina ili kantona, te ih uključiti u gašenje požara,
- U slučaju kada se za potrebe gašenja požara mora osigurati oprema, ljudstvo ili bilo koji vid pomoći,
- U slučaju kada treba poslati snage gradske vatrogasne jedinice u ispomoć drugim općinama i kantonima

Informacije obavezno treba da sadrže sljedeće podatke:

- Vrijeme nastanka požara,
- Područje na kojem se požar pojavio,
- Uzrok nastanka požara,
- Koje su snage i sredstva angažovane prilikom lokalizacije i gašenja požara,
- Posljedice koje se odnose na ljudske žrtve,
- Preduzete mjere na zaštiti i spašavanju ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara,
- Lokacije evakuisanog stanovništva (njihov broj) sa područja ugroženog požarom,
- Broj ugroženih objekata ili veličina ugroženih površina (šuma, voćnjaka i sl),
- Posljedice nastale na materijalnim dobrima (stambenim, komunalnim, privrednim i infrastrukturnim objektima).
- Potrebna pomoć u snagama i sredstvima.

3.11. Slučajevi kada se u akciju gašenja požara pozivaju, odnosno uključuju vatrogasne jedinice susjednih i drugih općina i gradova

U slučaju da požar dobije razmjere stihije, a ne može se staviti pod kontrolu ili ugasiti raspoloživim kapacitetima PVJ-e i DVD-a, Grada Tuzla i Tuzlanskog kantona, tada se u akciju gašenja požara uključuju jedinice Civilne zaštite i proglašava se vanredno stanje. Akcijama gašenja požara kada se proglasi vanredno stanje, rukovodi komandant štaba civilne zaštite Tuzlanskog kantona, prema članu 14 Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu, ako se gašenje požara ne može efikasno izvršiti snagama i sredstvima sa područja općine (osnovne i dopunske snage) koja su angažovana na gašenje požara, vatrogasne jedinice sa sjedištem izvan područja grada Tuzla uključuju se u akciju gašenja kada komandant Općinskog štaba civilne zaštite traži pomoć od Kantonalne uprave civilne zaštite.

U slučaju potrebe pružanja pomoći u gašenju požara na području grada Tuzla, angažovat će se Profesionalne vatrogasne jedinice općine Lukavac, Banovići i Kalesija.

3.12. Slučajevi kada se vatrogasne jedinice upućuju kao ispomoć u gašenju požara susjednim i drugim općinama

U slučaju da požar dobije razmjere stihije u susjednim i drugim općinama drugih Kantona, a ne može se staviti pod kontrolu ili ugasiti raspoloživim kapacitetima PVJ-e i DVD-a, sa tih općina odnosno Kantona, tada se u akciju gašenja požara kao ispomoć upućuju vatrogasne jedinice (PVJ-e i DVD-a) iz Tuzlanskog kantona, po istoj proceduri koja je opisana u tački 10 ovog poglavlja. Gradski načelnik može sa drugim općinama sporazumno definisati uslove pod kojima se može razmjenjivati pružanje pomoći u vatrogasnim intervencijama između općina. Po odobrenju gradskog načelnika vatrogasna jedinica može se poslati kao pomoć u akciju gašenja požara u susjednim općinama pod uslovom utvrđenim u odluci o upućivanju ili u sporazumu potpisanom sa konkretnom općinom. Kao ispomoć može se poslati jedna trećina jedinice i jedna cisterna, pri čemu se vodi računa da na području Grada Tuzla ostane dovoljan broj vatrogasaca i opreme u slučaju požara. O broju ljudi, vozila i opreme koji se šalju kao ispomoć susjednim općinama uvijek treba konsultovati starješinu PVJ. Odlukom o upućivanju vatrogasne jedinice kao pomoć drugoj općini treba definisati formaciju jedinice koja se upućuje, broj vozila, materijalna sredstva, vrijeme na koje se upućuje, ko snosi troškove goriva, maziva, eventualno oštećenih ili izgubljenih dijelova opreme, dnevnicu za vatrogasce i sva druga pitanja za koja nalogodavac smatra da ih je potrebno regulisati u ovoj odluci.

Ukoliko Grad Tuzla nije u stanju pružiti traženu pomoć, nadležni organ je dužan donijeti odgovarajući akt o nemogućnosti pružanja pomoći, s kratkim obrazloženjem i sa istim upoznati općinu koja je tražila pomoć, ali i Kantonalnu upravu civilne zaštite.

3.13. Načini i slučajevi upotrebe opreme i vozila posebne namjene u gašenju požara ili spašavanja ljudi

Način upotrebe opreme i vozila posebne namjene u gašenju požara ili spašavanju ljudi određuje rukovodilac akcije gašenja požara, a sve u skladu sa sistemom subordinacije i komandovanja.

3.14. Građevine i otvoreni prostori na kojima se može očekivati požar većih razmjera

Radi utvrđivanja odgovarajuće zaštite od požara i provođenja mjera zaštite od požara (Član 29. Zakona o zaštiti požara i vatrogastvu, „Sl. novine FBiH“ br. 64/09) sve građevine razvrstavaju se u odgovarajuće kategorije ugroženosti od požara u zavisnosti od namjene građevine, zastupljenog tehničko- tehnološkog procesa, vrste i količine materijala koji se u njima proizvode, prerađuju, prodaju ili skladište, veličine ili spratnosti građevine, lokacije građevine te vrste materijala koji su upotrebljeni za izgradnju građevine.

Federalno ministarstvo prostornog uređenja, u saradnji sa Federalnom upravom civilne zaštite, određuje kategorije i propisuje uslove, osnove i kriterije za razvrstavanje građevine u odgovarajuće kategorije požarne ugroženosti.

Polazeći od Zakonom navedenih kriterija, a na osnovu procjene ugroženosti, objekti ugroženi od požara i požar većih razmjera se može očekivati na sljedećim objektima i prostorima:

Red. Broj	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine i oznaka grupe građevine i kategorija ugroženosti
1.	DD Industrija deterdženata „Dita“	VIII-125 – PU1
2.	JP EP BiH Termoelektrana „Tuzla“	VIII-125 – PU1
3.	“TTU energetik“ d.o.o. Tuzla“	VIII-125 – PU1
4.	“INTRAL BH“ d.o.o. Tuzla“	VIII-125 – PU1
5.	DD Fabrika soli „Solana“	VIII-125 – PU1
6.	DD Mlinsko pekarska industrija Ljubače	VIII-125 – PU1
7.	JZU UKC Tuzla	IV-1264 – PU1
8.	JP SKPC „Mejdan“	VI-1265 – PU1
9.	Hotel „Tuzla“	III-1211 – PU1
10.	JU „Dom penzionera“ Tuzla	III-1211 – PU1
11.	JP BiH Telekom Sarajevo d.d. direkcija Tuzla	I-1241 – PU2
12.	XELA BiH (Siporex) Tuzla	VIII-125 – PU1
13.	JU Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“	VI-1262 – PU1
14.	JU „Centar za kulturu Tuzla“ Tuzla	VI-1261 – PU2
15.	JU Narodno pozorište	VI-1261 – PU2
16.	“Tržni centar „Merkator Tuzla“	VI-123 – PU2
17.	Prodajni centar „Omega“	VI-123 – PU2
18.	Pivara DD Tuzla	VIII-125 – PU1
19.	Bezinske stanice „HOLD INA“	I-1230 – PU1
20.	Benzinske stanice „Energopetrol“ d.d. Sarajevo	I-1230 – PU1
21.	Benzinska stanica Hifa Petrol	I-1230 – PU1
22.	Benzinske stanice „G-PETROL“ d.o.o. Sarajevo	I-1230 – PU1
23.	Benzinske stanice „Petrol BiH“	I-1230 – PU1

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Red. Broj	Naziv pravnog lica	Klasifikacija šifra građevine i oznaka grupe građevine i kategorija ugroženosti
24.	Benzinska stanica „Nestro“ (Solina)	I-1230 – PU1
25.	Benzinska stanica „Sinbra“ Ljepunice	I-1230 – PU1
26.	Rudarski institut	V-122 – PU2
27.	„J.P. Elektroprivreda BiH d.d. – Sarajevo, Zavisno društvo Rudnici „Kreka“ d.o.o. – Tuzla“	VIII-125 – PU1
28.	DD Rudnik soli „Tušanj“	VIII-125 – PU1
29.	DD GIPS Tuzla	VI-123 – PU2
30.	Željeznice FBiH područje Tuzla;(željeznička stanica)	I-1241 – PU2
31.	Autobuska stanica	I-1241 – PU2
32.	NLB- banka	V-122 – PU1
33.	Prodajni centar „Bingo“ (Šiški Brod i Slavinovići)	V-123 – PU2
34.	“Bingo” d.o.o. Tuzla	V-123 – PU2
35.	Tržni centar „Dramar“	V-123 – PU2
36.	JU Arhiv TK	VI-1262 – PU1
37.	JU Muzej Istočne Bosne Tuzla	VI-1262 – PU1
38.	“Tuzla-Farm” d.o.o. Tuzla“	VI-123 – PU1
39.	OŠ „Sveti Franjo“	VI-1263 – PU2
40.	OŠ „Brčanska Malta“	VI-1263 – PU2
41.	OŠ „Breške“	VI-1263 – PU2
42.	OŠ „Bukonje“	VI-1263 – PU2
43.	OŠ „Centar“	VI-1263 – PU2
44.	OŠ „Gornja Tuzla“	VI-1263 – PU2
45.	OŠ „Husino“	VI-1263 – PU2
46.	OŠ „Jala“	VI-1263 – PU2
47.	OŠ „Kiseljak“	VI-1263 – PU2
48.	OŠ „Kreka“	VI-1263 – PU2
49.	OŠ „Lipnica“	VI-1263 – PU2
50.	OŠ „Mejdan“	VI-1263 – PU2
51.	OŠ „Miladije“	VI-1263 – PU2
52.	OŠ „Mramor“	VI-1263 – PU2
53.	OŠ „Novi grad“	VI-1263 – PU2
54.	OŠ „Pasci“	VI-1263 – PU2
55.	OŠ „Pazar“	VI-1263 – PU2
56.	OŠ „Podrinje Mihatovići“	VI-1263 – PU2
57.	OŠ „Simin Han“	VI-1263 – PU2
58.	OŠ „Sjenjak“	VI-1263 – PU2
59.	OŠ „Slavinovići“	VI-1263 – PU2

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Red. Broj	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine i oznaka grupe građevine i kategorija ugroženosti
60.	OŠ „Solina“	VI-1263 – PU2
61.	OŠ „Tušanj“	VI-1263 – PU2
62.	Zavod za obrazovanje djece sa teškoćama u razvoju	VI-1263 – PU2
63.	Međunarodna osnovna škola	VI-1263 – PU2
64.	JU Centar za obrazovanje i rehabilitaciju sluha i govora	VI-1263 – PU2
65.	Behrambegova medresa	VI-1263 – PU2
66.	JU Ekonomska škola	VI-1263 – PU2
67.	JU Gimnazija Ismet Mujezinović	VI-1263 – PU2
68.	JU Gimnazija Meša Selimović	VI-1263 – PU2
69.	JU Građevinsko geodetska škola	VI-1263 – PU2
70.	JU Hemijska škola	VI-1263 – PU2
71.	JU Medicinska škola	VI-1263 – PU2
72.	JU Mješovita srednja elektrotehnička škola	VI-1263 – PU2
73.	JU Mješovita srednja mašinska škola	VI-1263 – PU2
74.	JU Mješovita srednja rudarska škola	VI-1263 – PU2
75.	JU Srednja trgovinska škola	VI-1263 – PU2
76.	JU Turističko ugostiteljska škola	VI-1263 – PU2
77.	Sveti Franjo-opća gimnazija	VI-1263 – PU2
78.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	VI-1263 – PU2
79.	Ekonomski fakultet	VI-1263 – PU2
80.	Fakultet elektrotehnike	VI-1263 – PU2
81.	Fakultet za tjelesni odgoj i sport	VI-1263 – PU2
82.	Filozofski fakultet	VI-1263 – PU2
83.	Mašinski fakultet	VI-1263 – PU2
84.	Medicinski fakultet	VI-1263 – PU2
85.	Pravni fakultet	VI-1263 – PU2
86.	Prirodno – matematički	VI-1263 – PU2
87.	Rudarsko – geološko – građevinski fakultet	VI-1263 – PU2
88.	Tehnološki fakultet	VI-1263 – PU2
89.	Hotel Tehnograd	III-1211-PU1
90.	Dom za nezbrinutu djecu	III-113-PU2
91.	JU Naše dijete	III-1212-PU2
92.	Prodajni centar „Tuš“	V-123 – PU2
93.	JZU Dom zdravlja sa poliklinikom „Dr. Mustafa Šehović“	IV-1264-PU1
94.	Hotel Rudar	III-1211-PU2
95.	JU Narodno pozorište	III-1212-PU2

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Red. Broj	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine i oznaka grupe građevine i kategorija ugroženosti
96.	Kino Kaledioskop	III-1212-PU2
97.	Prodajni centar Simbra	VI-123-PU2
98.	Raifaessen banka	V-122-PU2
99.	Unicredit Zagrebačka banka	V-122-PU2
100.	Općina Tuzla	V-122-PU2
101.	Vlada TK	V-122-PU1
102.	RTV-TK	V-122-PU2
103.	Robot PJ Tuzla	V-122-PU2
104.	Kantonalni sud	V-122-PU2
105.	JP Elaktoprivreda BiH „Elektrodistribucija“Tuzla Rudarska br.38	V-122-PU1
106.	Plava poliklinika	IV-1264-PU2
107.	BH Klinika za srce	IV-1264-PU1
108.	Stadion Tušanj	VI-1265-PU2
109.	Univerzitetska dvorana	VI-1265-PU2
110.	Prodajni centar Cosmos comerc	VI-123-PU2
111.	Prodajni centar Inter auto	VI-123-PU2
112.	Prodajni centar Nipex	VI-123-PU2
113.	Prodajni centar Pavić komerc	VI-123-PU2
114.	„GUMA M“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2
115.	Prodajni centar Babilon	VI-123-PU2
116.	Prodajni centar Konzum	VI-123-PU2
117.	Prodajni centar Volan	VI-123-PU2
118.	MUP – TK	V-122-PU2
119.	Kazneno poravni zavod	IV-1274-PU2
120.	Skladište Simbra – Ljepunice	VIII-125-PU2
121.	Robni terminal Velpro	VI-123-PU2
122.	Gasna stanica ASD – VIBA	I-1230-PU2
123.	Željeznice FBiH podružnica Tuzla	V-122-PU2
124.	JP BIT Centar d.o.o. Tuzla	V-122-PU2
125.	JP Komunalac	V-122-PU2
126.	Bosansko kulturni centar Tuzla	VI-1261-PU1
127.	Elsta Mosdorfer Bosnia	VIII-125-PU2
128.	Grafotisak	VIII-125-PU2
129.	Carinski terminal (Bosanska Poljana)	VIII-125 – PU2
130.	DC Bingo (Bosanska Poljana)	VIII-125 - PU2
131.	“HSV-VELPROM d.o.o. Tuzla Tržni centar "Siporex" Tuzla”	VIII-125 - PU2

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Red. Broj	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine i oznaka grupe građevine i kategorija ugroženosti
132.	Magacin BH-Telecom	VIII-125 - PU2
133.	Menprom G. Tuzla	V-122 – PU2
134.	KP Zavod odjeljenje Tuzla	IV-1274 - PU1
135.	Benzinska stanica“ Belamionix“ Šiški Brod - Plane	I-1230 – PU1

Tabela 7: Lista objekata koji su ugroženi od požara i na kojima se može očekivati požar većih razmjera

*) Izvor: Studija rizika od požara visokih objekata, objekata za javnu upotrebu i klasifikacija objekata s aspekta ugroženosti od požara i eksplozije; FMPU, decembar 2010.

**) Objekat se nalazi na Privremenoj listi nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine; Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine, aktuelno web-izdanje

3.15. Nazivi građevina u kojima su sadržane radioaktivne, eksplozivne, otrovne i druge opasne tvari

Na području Grada Tuzla nije zabilježena nijedna građevina u kojoj su sadržane radioaktivne materije. Najugroženiji privredni i industrijski objekti sa aspekta protiveksplozivne zaštite su oni koji u svome procesu rada koriste eksplozivne materije (distribucija nafte i naftinih derivata, prehrambena industrija i drvna industrija).

Podaci iz ažuriranih/validnih planskih dokumenata dostavljenih Službi civilne zaštite Grada Tuzla u toku 2020. godine					
R. br.	Naziv pravnog lica	Eksplozivno-zapaljive ili opasne materije	Jedinica mjere	Trenutne količine	God. potrebe
	1	2	3	4	5
1.	DD BH Telecom Sarajevo Direkcija Tuzla Ul. Aleja Alije Izetbegovića br. 29	Diesel gorivo D2	litar	1.150	-
2.	DD BH Telecom Sarajevo Direkcija Tuzla Relejna stanica Ilinčica	Diesel gorivo D2	litar	10.000	-
3.	„INTRAL BH“ d.o.o. Tuzla Ul. XVIII Hrvatske brigade br. 2	Lako zapaljive tečnosti raznih vrsta	litar	2.000	-
4.	„INTER AUTO“ d.o.o. Tuzla Autosalon i servis vozila Ul. Turalibegova bb	Motorno ulje za vozila	litar	2.050	-
5.	„HOLDINA“ d.o.o. Sarajevo - Benzinska pumpa „Centar“	Dizel gorivo	kg	50 m ³ /42.000 kg	
		Dizel euroclass gorivo	kg	20 m ³ /16.800 kg	
		Benzin 95	kg	30 m ³ /21.900 kg	
		Benzin 95 euroclass	kg	50 m ³ /36.500 kg	
		LPG (TNG)	kg	9.2 m ³ /5.060 kg	
		Plinske boce 40 kom po 10 kg	kg	400 kg	

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Podaci iz ažuriranih/validnih planskih dokumenata dostavljenih Službi civilne zaštite Grada Tuzla u toku 2020. godine					
R. br.	Naziv pravnog lica	Eksplozivno-zapaljive ili opasne materije	Jedinica mjere	Trenutne količine	God. potrebe
	1	2	3	4	5
6.	„HOLDINA“ d.o.o. Sarajevo - Benzinska pumpa „Solana“	Dizel gorivo		38 m ³ /31.920 kg	
		Dizel euroclass gorivo		29 m ³ /24.360 kg	
		Benzin 95		31 m ³ /22.630 kg	
		Benzin 95 euroclass		29 m ³ /21.170 kg	
		LPG (TNG)		10 m ³ /5.500 kg	
7.	„HOLDINA“ d.o.o. Sarajevo - Benzinska pumpa „Šićki Brod“	Dizel gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Dizel euroclass gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Benzin 95		20 m ³ /14.600 kg	
		Benzin 95 euroclass		20 m ³ /14.600 kg	
8.	„HOLDINA“ d.o.o. Sarajevo - Benzinska pumpa „Jug“	Dizel gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Dizel gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Dizel gorivo		30 m ³ /14.600 kg	
		Benzin 95		30 m ³ /14.600 kg	
		LPG (TNG)		10 m ³ /5.500 kg	
9.	„ENERGOPETROL“ d.d. Sarajevo – Benzinska stanica „Tuzla 1“	Dizel gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Dizel euroclass gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Benzin 95		30 m ³ /21.900 kg	
		Benzin 95 euroclass		30 m ³ /21.900 kg	
10.	„ENERGOPETROL“ d.d. Sarajevo – Benzinska stanica „Tuzla 2“	Dizel gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Dizel euroclass gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Benzin 95		30 m ³ /21.900 kg	
		Benzin 95 euroclass		30 m ³ /21.900 kg	
		LPG/TNG/UNP	m ³	10	
11.	„ENERGOPETROL“ d.d. Sarajevo – Benzinska stanica „Tuzla 3“	Dizel gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Dizel euroclass gorivo		30 m ³ /25.200 kg	
		Benzin 95		30 m ³ /21.900 kg	
		Benzin 95 euroclass		30 m ³ /21.900 kg	
		LPG/TNG/UNP	m ³	10	
12.	„MERCATOR BH“ d.o.o. Sarajevo Tržni centar „Merkator Tuzla“	Propan-butan		Plinska stanica: 2 linije po 10 boca od 35 kg	
13.	Rudarski institut d.d. Tuzla	Eksplozivni plin (nepoznat naziv)		2 boce po 30 kg	
14.	„Petrol BH Oil Company“ d.o.o. Sarajevo BS „Simin Han“	BMB-95/MB-98		50 m ³ /30 m ³	
		Eurodizel / Dizel		50 m ³ /30 m ³	
		Lož ulje		10 m ³	
		LPG/TNG		3 m ³	
15.	„Petrol BH Oil Company“ d.o.o. Sarajevo BS „Miladije Sjever“	BMB-95/MB-98		40 m ³ /10 m ³	
		Eurodizel / Dizel		35 m ³ /15 m ³	
		Lož ulje		5 m ³	
16.	„Petrol BH Oil Company“ d.o.o. Sarajevo BS „Miladije Jug“	BMB-95/MB-98		40 m ³ /10 m ³	
		Eurodizel / Dizel		35 m ³ /15 m ³	
		Lož ulje		5 m ³	
17.	„Petrol BH Oil Company“ d.o.o. Sarajevo BS „Rudarska“	Dizel D5		50 m ³	
		Dizel D5		50 m ³	
		BMB-95/ Dizel D4		40 m ³ /10 m ³	
		LPG/TNG		10 m ³	
		TNG R5 - lož ulje		5 m ³	
18.	„Petrol BH Oil“	Dizel		50 m ³	

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Podaci iz ažuriranih/validnih planskih dokumenata dostavljenih Službi civilne zaštite Grada Tuzla u toku 2020. godine					
R. br.	Naziv pravnog lica	Eksplozivno-zapaljive ili opasne materije	Jedinica mjere	Trenutne količine	God. potrebe
	1	2	3	4	5
	Company" d.o.o. Sarajevo BS „Husino“	Dizel		50 m ³	
		BMB-95		40 m ³	
		Dizel		40 m ³	
19.	JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo Zavisno društvo Rudnici „Kreka" d.o.o. – Tuzla Generalna direkcija (PU2), objekat Tehničke kontrole (PU3) i objekat Stanice za spasavanje (PU3)	Zapaljivi i eksplozivni gas		Nepoznate količine	
20.	JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo Zavisno društvo Rudnici „Kreka" d.o.o. – Tuzla Vanjski nadzemni objekti Rudnika „Mramor“ V-122-PU1	Metan		Boca 5 kg	
		Sumporna kiselina		100 litara	
		Trafo ulje		8x200 litara	
		Kisik		36 boca po 40kg	
		Acetilen		17 boca po 8 kg	
		Ulje razno		16 bačvi po 200 l	
		Gorivo D-2		2 bačve po 200 l	
		Eksploziv razni i inicijalna sredstva		10.000 kg 10.000 kg 80.000 komada	
21.	„PIVARA TUZLA“ d.d. Tuzla Procjena ugroženosti od požara, broj: 320-1/IV-15 iz aprila 2015.g. (planski dokument validan za 2020. Godinu, dopis broj: 08-01-9455/20 od 20.10.2020.g.)	Zapaljive tečnosti (boje i lakovi)		100 litara	
		Ječam i krupica		2.400 m ³	
		Sredstva za dezinfekciju i čišćenje		3.000 kg	
		Amonijak – NH ₃ u sistemu		2,5 t pri p=2,5-13 bar	
		Trafo ulje		600 litara	
		Mazut		180 t - rezervoari 30 t - kotlovnica	
		Tečni CO ₂		15 t pri p=16 bar	
		Kisik		16 boca	
		NH ₃		13 boca	
		Propan-butan		13 boca	
		Acetilen		16 boca	
		Kisik		2 boce	
		Propan-butan		2 boce	
Acetilen		2 boce			
22.	„Grafotisak“ d.o.o. Grude Podružnica Tuzla	Hemikalije za grafičku industriju	kg	6.000	
23.	„NLB Banka“ d.d Sarajevo Filijala tuzla	Lož ulje	litar	80.000	
		Dizel gorivo	litar	200	
24.	„Mlin i Pekara“ d.d. Ljubače - Tuzla	Podzemni rezervoar mazuta	m ³	15.000	
		Podzemni rezervoar lož ulja	m ³	15.000	
		Plinska boca u kuhinji	kg	10	

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Podaci iz ažuriranih/validnih planskih dokumenata dostavljenih Službi civilne zaštite Grada Tuzla u toku 2020. godine					
R. br.	Naziv pravnog lica	Eksplozivno-zapaljive ili opasne materije	Jedinica mjere	Trenutne količine	God. potrebe
	1	2	3	4	5
		Acetilen boca u radionici	kg	20	
25.	„IN-VIVO Dizajn“ d.o.o. Živinice Benzinska pumpna stanica „IN VIVO Dizajn“ Ljepunice	Dizel gorivo	m ³	30	
		Dizel gorivo	m ³	3	
		Benzin gorivo	m ³	30	
		Benzin gorivo	m ³	30	
		Propan-butan	Boce 10 kg	10 komada	
		Motorno ulje	litara	200	
26.	JZU UKC Tuzla KLINIKA ZA FIZIKALNU MEDICINU I REHABILITACIJU, ODJELJENJE ZA PROTETIKU I ORTOTIKU (Bolnica Kreka)	Stanica za tečni kiseonik	Čelični cilindrični vertikalni rezervoar	Nepoznata količina	
		Prostorija „Kisikane“	2x6 boca kisika	6x196 l	
27.	JZU UKC TUZLA OBJEKTI KOMPLEKSA "SLAVINOVIĆI" UL. IZETA SARAJLIĆA BB	Stanica za tečni kiseonik	Čelični cilindrični vertikalni rezervoar	Nepoznata količina	
		U prostoriji „kisikane“ smještena je redukciono-prekretna stanica kisika	2x6 boca kisika	6x196 l	
28.	JZU UKC Tuzla OBJEKTI KOMPLEKSA „GRADINA“ TRNOVAC BB	Tečni kiseonik	litara	3.160	
		Tečni kiseonik	litar	12.656	
		Kiseonik	kg	28 boca po 8,6 kg	
		Azotni oksidul	kg	16 boca po 30 kg	
		Prerađeno ulje	litar	1.500	
		Acetilen	kg	4 boce po 4 kg	
		Acetilen	kg	3 boce po 6 kg	
		CO ₂	kg	1 boca od 6 kg	
29.	„BABILON“ d.o.o. TUZLA OBJEKAT NA ADRESI DRAGE KARAMANA BB, TUZLA	Acetilen	kg	50	
		Propanbutan	kg	100	
		Ugalj	kg	10.000	
30.	DD „GIPS“ Tuzla ul. Bosne Srebrene bb	CNG (Compressed Natural Gas)		U planskim dokumentima nisu navedene količine.	
Podaci iz Procjene ugroženosti od požara (broj: 02-05-4582-2012 od 13.06.2012.g. i broj: 02-05-2962-2015 od 30.06.2015.g.)					
R. br.	Naziv pravnog lica	Eksplozivno-zapaljive ili opasne materije	Jedinica mjere	Trenutne količine	God. potrebe
	1	2	3	4	5

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Podaci iz ažuriranih/validnih planskih dokumenata dostavljenih Službi civilne zaštite Grada Tuzla u toku 2020. godine					
R. br.	Naziv pravnog lica	Eksplozivno-zapaljive ili opasne materije	Jedinica mjere	Trenutne količine	God. potrebe
	1	2	3	4	5
31.	DD Fabrika soli „Solana“ Ul. Soli br.3	Acetilen	kg	416	
		Kisik	kg	800	
		Tečna goriva	litar	2.000	
		Razna ulja	litar	400	
32.	„Poliolchem“ d.o.o. Tuzla Ul. M.Popovića Đurina bb (pravni subjekt nema proizvodnju, ali nemamo zvaničnu potvrdu o vrsti i količinama opasnih materija)	Propilen	litar	32.000	
33.	„Hifa-Petrol“ d.o.o. Sarajevo Benzinska stanica Simin Han	Tečna goriva	litar	100.000	
		Plin	kg	5.000	
34.	„Hifa-Petrol“ d.o.o. Sarajevo Benzinska stanica Stupine	Tečna goriva	litar	10.000	
		Plin	kg	5.000	
35.	„Tuzlatransport“ d.o.o Tuzla Ul. Gine Herman br. 55	Tečna goriva	litar		400.000
36.	„NESTRO PETROL“ a.d. Banja Luka Benzinska stanica Solina	Tečna goriva	litar	260.000	
37.	Bosnia valves d.o.o. Tuzla Ul. Bosne Srebrne br.14 (pravni subjekt nema proizvodnju, ali nemamo zvaničnu potvrdu o vrsti i količinama opasnih materija)	Tečna goriva	litar	900	
		Plin	kg	4.850	
		Kisik	kg	1.100	
		Razna ulja	kg	6.000	
38.	JKP „Vodovod i kanalizacija“ ulica Kulina bana br.2	Tečni klor	litar	5.000	
		Tečno gorivo	litar	2.000	
39.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo Podružnica Termoelektrana „Tuzla“ Ul. 21.aprila br. 4	Ugalj	tona		3.000.000
		Mazut	litar	20.000	
		Razna ulja	litar	100.000	
		Acetilen	kg	1.000	
		Kisik	kg	2.000	
		vodonik	kg	2.600	
40.	„G-PETROL“ D.O.O. Sarajevo, Ul. Tešanjka 24A B.S. Tuzla 1 Ul. Industrijska br.1	Tečna goriva	litar		2.800.000
41.	„G-PETROL“ D.O.O. Sarajevo,	Tečna goriva	litar		1.200.000

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Podaci iz ažuriranih/validnih planskih dokumenata dostavljenih Službi civilne zaštite Grada Tuzla u toku 2020. godine					
R. br.	Naziv pravnog lica	Eksplozivno-zapaljive ili opasne materije	Jedinica mjere	Trenutne količine	God. potrebe
	1	2	3	4	5
	B.S. Tuzla 2 Ul. Industrijska br.2				
42.	„G-PETROL” D.O.O. Sarajevo, B.S. Tuzla 3 Ul. B. Srebrene bb.	Tečna goriva	litar		3.500.000
43.	„G-PETROL” D.O.O. Sarajevo, B.S. Šići Podšići bb	Tečna goriva	litar		1.200.000
44.	„DITA“ d.d. Tuzla ul. Husinskih rudara bb.	Tečna goriva	litar		400.000
		Plin	kg		500
45.	XELLA BH (Siporex) ul. Nikole Tesle br. 3	tečna goriva	litar	3.000	
		Acetilen	kg	100	
		Kiseonik	kg	150	
		Razna ulja	l	2.000	
46.	JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo Zavisno društvo Rudnici „Kreka" d.o.o. – Tuzla ul. Mije Keroševića br. 1	Tečna goriva	litar	50.000	
		Acetilen	kg	300	
		Kiseonik	kg	400	
		Plin	kg	200	
		Razna ulja	litar	22.000	
		Eksploziv	kg	30.000	
47.	TTU d.o.o. ul. Hrvatske brigade br. 25 (u objektima egzistira drugi pravni subjekt, ali nemamo podatke o istom)	Tečna goriva	litar	3.000	
		Acetilen	kg		27.500
		Kiseonik	kg	720	
		Razna ulja	l	1.000	
48.	Hotel „Tuzla“ ul. ZAVNOBIHA br.9	Tečna goriva	litar	400	
		Plin	kg	630	
49.	„Tuzla putevi“ d.o.o. Tuzla	Tečna goriva	litar	500	
		Acetilen	kg	150	
		Kiseonik	kg	200	
50.	AMC „VIBA“ d.o.o. Tuzla ul.Zvonka Cerića br. 19	Plin	kg	6.500	
51.	DD Rudnik soli „Tuzla“ Tuzla ul. Hasana Brkića 72	Acetilen	kg	100	
		Kiseonik	kg	150	
		Razna ulja	litar		300.000
52.	„Bingo export-import“ d.o.o. Tuzla ul. Rose Hadživuković bb	Tečno gorivo	litar	2.000	
53.	DD „Tuzla – Kvarc“ Tuzla ul. 21 Decembar bb	Tečno gorivo	litar	2.000	
54.	JP „Centralno grijanje“ DD ul. Krečanska br.1	Acetilen	kg	100	
		Kiseonik	kg	210	
55.	JKP „Komunalac“	Tečno gorivo	litar	6.000	

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Podaci iz ažuriranih/validnih planskih dokumenata dostavljenih Službi civilne zaštite Grada Tuzla u toku 2020. godine					
R. br.	Naziv pravnog lica	Eksplozivno-zapaljive ili opasne materije	Jedinica mjere	Trenutne količine	God. potrebe
	1	2	3	4	5
	ul. Husinskih rudara bb	Razna ulja	kg	100	
56.	JP SKPC „Mejdan“ ul. Bosne srebrne bb	Tečno gorivo	litar	300	
57.	Elsta-Mosdorfer Bosnia ul. Save Kovačevića br.11	Razna ulja	kg	800	
		Ugalj	kg		60.000
58.	Zdravstvena ustanova Specijalna bolnica "Medical Institut Bayer" Ul. Alekse Šantića br.8	Tečno gorivo	litar	60.000	
		Kiseonik	kg	4.000	
59.	DD „TRANSTURIST“ Tuzla ul. Bosne Srebrene 60	Tečno gorivo	litar	60.000	
		Razna ulja	kg	2.000	
60.	JP „Željeznice Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo Prometno-poslovno područje Tuzla ul. Bosne Srebrene 51	Tečna goriva	Litar	20.000	
		Acetilen	kg	180	
		Kiseonik	kg	180	
		Razna ulja	kg	1.100	
61.	Robna kuća Tuzlanka ul. Univerzitetska br.16	Tečno gorivo	litar	1.600	
		Plin	kg	120	
62.	„Bingo export-import“ d.o.o. Tuzla Tržni centar Šiški Brod	Tečno gorivo	litar	13.000	
		Plin	kg	120	
63.	„Rudar“ d.o.o. Tuzla ul. Mitra Trifunovića br.7	Tečno gorivo	litar	200	
64.	d.d. „Amos“ Tuzla ul. Kojšino br.27 (pravni subjekt je u stečajju, ali nemamo zvanične podatke)	Plin	kg	5.000	
65.	JKP „Komemorativni centar“ d.o.o. Tuzla ul. Kojšino bb	Tečno gorivo	litar	2.000	
66.	JU „Dom penzionera“ Tuzla ul. Filipa Kljajića br.22	Plin	kg	350	
67.	JKP „Panonika“ d.o.o. Tuzla ul. Šetalište Slana Banja	Tečni hlór	litar		18.000
68.	JKP „Saobraćaj i komunikacije“ d.o.o. Tuzla ul.Trg Stara tržnica bb	Razređivač	litar	750	
		Boja	kg	5.000	
69.	„Dramar-ing“ d.o.o. Tuzla ul. Put Križani br.3	Tečno gorivo	litar	7.750	
		Ugalj	kg		80.000
70.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo Elektro distribucija – Tuzla ul. Rudarska br. 38	Tečno gorivo	litar	300	
		Trafo ulje	kg	15.000	
71.	ROBOT General-trading	Tečno gorivo	litar	200	

Podaci iz ažuriranih/validnih planskih dokumenata dostavljenih Službi civilne zaštite Grada Tuzla u toku 2020. godine					
R. br.	Naziv pravnog lica	Eksplozivno-zapaljive ili opasne materije	Jedinica mjere	Trenutne količine	God. potrebe
	1	2	3	4	5
	CO d.o.o. Sarajevo PJ Tuzla ul. XVIII Hrvatske brigade do br. 8				
72.	Kompanija „Milojević Gilje –gas“ d.o.o. PJ-DC-Tuzla PJ Tuzla 1 (gasna pumpa) Podšići bb	Plin	kg	30.840	
		Kisik	kg	867	
73.	“Belamionix“ d.o.o. Brčko Benzinska stanica Šiški Brod - Plane	Tečna goriva	litar	120.000	
		Plin	kg	5.000	

Tabela 8: Građevine u kojima se skladište veće količine zapaljivih tečnosti, gasova te drugih opasnih materija

3.16. Obaveze vatrogasnih jedinica za sačinjavanje taktičko – operativnih planova gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, uz vršenje periodičnog uvježbavanja i provjere efikasnosti

Sva pravna lica na području Grada Tuzla čije su građevine razvrstane u prvu i drugu kategoriju ugroženosti od požara, su obavezna uraditi Procjenu ugroženosti od požara i Plan zaštite od požara. Vatrogasne jedinice (PVJ Centar i Kreka) i DVD- Gornja Tuzla posjeduju taktičko-operativne planove gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Stepenn vršenja periodičnog uvježbavanja i provjere efikasnosti predviđenih taktičko-operativnih elemenata za objekte privrednih društava i drugih organizacija i zajednica nije na zadovoljavajućem nivou.

Samo u školama se na zadovoljavajući način provode provjere evakuacije u slučaju pojave požara. U budućnosti treba znatno više pažnje posvetiti izradi i implementaciji taktičko-operativnih planova gašenja požara, uz vršenje periodičnih uvježbavanja i provjere efikasnosti predviđenih taktičko- operativnih elemenata za objekte privrednih društava i drugih organizacija i zajednica na području Grada Tuzla, o čemu će gradski organ CZ sačiniti plan aktivnosti, a na osnovu koga su vlasnici ili korisnici građevina svrstanih u kategorije požarne ugroženosti 1 i 2, dužni najmanje jedanput godišnje sprovesti trening i simulaciju evakuacije.

3.17. Zadaća operativnog centra civilne zaštite Grada Tuzla

Zadaci operativnog centra civilne zaštite Grada Tuzla su:

- Otkrivanje i praćenje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća (zemljotresi, poplave, oluje, požari, klizanje zemljišta, ekološke katastrofe, saobraćajni udesi,..) na području Grada Tuzla,
- Obrada prikupljenih podataka o opasnostima i drugim pojavama na teritoriji koju pokriva operativni centar Grada Tuzla,

- Obavješćavanje građana i drugih nadležnih organa o otkrivenim opasnostima i njihovim posljedicama,
- Uzbunjivanje građana o utvrđenim opasnostima i obavješćavanje o njihovom prestanku.

Zadatke i poslove operativnog centra civilne zaštite Grada Tuzla provode:

- Šef operativnog centra službe civilne zaštite Grada Tuzla,
- Namještenik u operativnom centru zadužen za poslove obavješćavanja stanovništva,
- Sekretari mjesnih zajednica Grada Tuzla.

Na osnovu dostavljenih podataka od osmatračke mreže, operativni centar vrši otkrivanje i praćenje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća.

Osmatračku mrežu čine:

- Uprava civilne zaštite Grada Tuzla;
- Službe civilne zaštite i štabovi civilne zaštite Grada Tuzla;
- Građani;
- Policijska stanica Grada Tuzla;
- Profesionalna vatrogasna jedinica Kreka;
- Profesionalna vatrogasna jedinica Centar;
- Dobrovoljno vatrogasno društvo „Gornja Tuzla“;
- Interventne vatrogasne jedinice Mramor i Šikulje;
- Zdravstvene službe (hitna pomoć) i dom zdravlja Grada Tuzla;
- Veterinarske službe;
- Elektrodistribucija- RJ poslovnica Tuzla;
- KJKP Vodovod i kanalizacija;

Svi podaci od strane osmatračke mreže se prikupljaju i obrađuju u operativnom centru, u cilju blagovremenog obavješćavanja i uzbunjivanja, odnosno sprječavanja opasnosti po ljude i materijalna dobra.

Svaki dan od 08- 16 sati subjekti osmatračke mreže mogu slati informacije od značaja za operativni centar na telefon 035/ 364-256.

3.18. Način dojave požara i postupak odgovornih osoba po primljenoj obavijesti o nastanku požara

Dojava požara se vrši telefonom , pozivom na broj: **123**

Čim dispečer dobije dojavu o požaru, on šalje najbližu vatrogasnu jedinicu na mjesto pojave požara, vrši se sagledavanje na licu mjesta, procjena situacije, napravi se plan gašenja, izdaju komande za rad i komande za pomoć ako je potrebna. Sve ove aktivnosti moraju biti usklađene sa Planovima zaštite od požara Grada Tuzla, Planom zaštite od požara Tuzlanskog kantona, te sa Planovima zaštite od požara pravnih lica koji se dostavljaju PVJ.

3.19. Sredstva za javno obavještanje građana o nastanku požara i njihova upotrebljivost

Sredstva koja se koriste za javno obavještanje građana o nastanku požara na području Grada Tuzla su zvučne sirene, koje zavijajućim tonom u trajanju od 90 sekundi obavještauju građane o nastanku požara. Također, građani se obavještauju o nastanku požara i putem sredstava javnog informisanja kao što su Kantonalna televizija, Federalna televizija, TV BiH i druge televizijske stanice te putem lokalnih, kantonalnih i federalnih radio stanica.

IV. MJERE ZA POSTIZANJE POTREBNOG NIVOVA ZAŠTITE OD POŽARA

4.1. Otklanjanje nedostataka i dogradnja sistema vatrodajave i obavještavanja

Kada je u pitanju trenutno stanje vatrodajavnog sistema na području Grada Tuzla može se konstatovati da ono nije zadovoljavajuće. U jednom broju objekata pravnih lica, državnih organa i drugih institucija u poslijeratnom periodu je instaliran sistem vatrodajave sa novim mikroprocesorskim adresabilnim centralama, koji ima funkciju lokalnog informisanja o pojavi požara. Međutim, još uvijek u nekim objektima gore pomenutih namjena postoje zastarjeli sistemi vatrodajave sezonskim centralama, koje bi trebalo što prije zamjeniti novim integrisanim adresabilnim sistemima.

Radi otklanjanja sadašnjih nedostataka, dogradnje i podizanja sistema vatrodajave i obavještavanja na još veći nivo, neophodno je sve objekte pravnih lica, državnih organa i drugih institucija koji su svrstani u kategoriju ugroženosti PU1 i PU2 na području Grada Tuzla povezati na automatsku dojavu požara sa dispečerskim centrom Profesionalne vatrogasne jedinice (PVJ). U tom smislu potrebno je sugerisati da Vlada Tuzlanskog kantona čim prije definiše objekte prvog i drugog stepena ugroženosti na području cijelog Kantona i da im naloži da se u vatrodajavnom smislu uvežu na automatsku dojavu požara sa dispečerskim centrom, Profesionalne vatrogasne jedinice.

Sistem obavještavanja i uzbunjivanja na području Grada Tuzla uraditi u skladu sa dokumentom Kantonalne uprave civilne zaštite tuzlanskog kantona „Projekat sistema uzbunjivanja i obavještavanja stanovništva na području Tuzlanskog kantona“ (Projektant: CENTRONIX d.o.o. Banja Luka) iz decembra 2017. godine.

4.2. Mjere u pogledu: Izgradnje ili rekonstrukcije objekata i sistema i osiguranja vode ili drugih sredstava za gašenje požara

Prvi korak u pravcu stvaranja uslova za uspješno provođenje akcije gašenja eventualnog požara i sigurnu evakuaciju ljudi i dobara bi svakako trebao biti snimanje stanja na terenu i izrada detaljnih karti stvarnog stanja. Na temelju ovih karata potrebno je sačiniti detaljan plan aktivnosti i utvrditi listu prioriteta. Neke od gradskih ulica kojima je otežan pristup i kretanje vatrogasnih vozila predstavljene su u tabeli 9.

Redni broj	Naseljeno područje	Naselje - ulica
1.	Gradsko jezgro - „Korzo“	Hadžibakir-bega Tuzlića, Kapija, Kazandžijska, Patriotske lige
2.	Visinske zone užeg gradskog područja	MZ- Mosnik, Mejdan, Jala, Kula
3.	MZ Bukinje	pristup u ul. Krste Bjeletića Krcuna, put ka naselju Hudeč
4.	MZ Dobrnja	put prema dijelu naselja Čanići (zbog mosta), kod pilane „Glida“ (zbog mosta), put do naselja Marinovac, na dijelu puta kod Stare džamije u Dobrnji
5.	MZ Dokanj	most ka stočnoj pijaci u Crnom Blatu, most pored kućnog broja Dokanj 124, most ka crkvi,

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Redni broj	Naseljeno područje	Naselje - ulica
6.	MZ Donja Obodnica	dio naselja Avdibašići (nema mosta)
7.	MZ Grabovica	put prema naselju Bošnjici, put preko puta br.214 prema naselju, put prema vikend naselju
8.	MZ Husino	dio ulice Pranjići
9.	MZ Kiseljak	dio puta ka naselju Vručak
10.	MZ Mramor	put kod kućnog broja 23 koji se odvaja prema naselju
11.	MZ Simin Han	mostovi i putevi u naselju Bare i Kovačevo Selo, most na ulazu u naselje G.Čaklovići, most u naselju Borić,
12.	MZ Slavinovići	put prema naselju iza mjesnog groblja

Tabela 9: Lista gradskih ulica kojima je otežan pristup i kretanje vatrogasnih vozila⁷

Budući da za većinu ulica u najugroženijem dijelu teritorije ne postoji mogućnost proširenja saobraćaja, Grad Tuzla bi trebao uložiti napore u sljedećem pravcu:

- Za neprohodne ulice obezbijediti zaobilazne pravce kretanja vatrogasnih vozila. Ove zaobilazne pravce držati prohodnima, po potrebi onemogućiti parkiranje i uvesti jednosmjerni saobraćaj.
- Obezbijediti parking- prostor za stanare u onim dijelovima naselja koji imaju dovoljnu površinu, kao i ispitati mogućnosti izgradnje podzemnih garaža
- Prilikom izdavanja raznih saglasnosti za građenje novih ili rekonstrukciju postojećih objekata, voditi računa o potrebnim pristupima za vatrogasna vozila i u skladu s tim postavljati uslove za izdavanje odgovarajućeg odobrenja.
- Ograničiti i/ili uvesti zabranu postavljanja štandova, ljetnih bašti i drugih zapreka uz i na saobraćajnicama koje čine pristupe objektima iz kategorije požarne ugroženosti PU1 i PU2. Putem svojih službi vršiti nadzor nad ispunjavanjem svih uslova navedenih u odgovarajućoj saglasnosti
- Uložiti napore u pravcu decentralizacije na prostoru Grada Tuzla, kako bi stanovnici jednog naselja mogli zadovoljiti što više svojih potreba u samom naselju, bez potrebe za kretanjem prema centrima u Gradu Tuzla (prenijeti što veći dio posla na MZ, otvoriti ambulante, ordinacije i apoteke u rubnim dijelovima Grada Tuzla, u istim stimulisati otvaranje prodavnica, pijaca i zanatskih radnji i sl.)

Na područjima gdje nije moguće osigurati pristup vatrogasnim vozilima neophodno je osigurati ugradnju stabilnih sistema za gašenje požara svih objekata i gravitirajućih prilaza, ili upotrebu aerosol bombi za gašenje eventualnog požara. Veći dio površine naseljenog dijela Grada Tuzla je pokriven hidrantskom mrežom. Prema važećim propisima, potrebna količina vode se mora obezbijediti sa protokom u iznosu od najmanje 10l/seci pritiskom od najmanje 2,5 bara. Vanjski hidranti trebaju biti postavljeni na međusobnom rastojanju od 80 do 150 m, zavisno od namjene objekata i prostora koji se štite hidrantskom mrežom.

Vodovodnim kapacitetima u Gradu Tuzla upravlja javno komunalno preduzeće "Vodovod i kanalizacija" (u daljem tekstu: JKP VIK). JKP "Vodovod i kanalizacija" je dužno

⁷ Procjena ugroženosti od požara, Tuzla, februar 2012 godine

izvršiti pregled stanja svih hidranata i hidrantskih instalacija na području Grada Tuzla te izraditi detaljne karte hidrantske mreže sa podacima o protoku i pritisku vode u mreži. Rok za pregled stanja hidrantskih instalacija i izradu detaljnih karata je 6 mjeseci od dana donošenja ovog Plana. Na osnovu ovakvog snimka postojećeg stanja, potrebno je uraditi sljedeće:

- neispravne hidrante dovesti u tehnički ispravno stanje,
- sve hidrante obilježiti propisanim oznakama,
- postojeću hidrantsku mrežu redovno održavati i ispitivati, održavati u tehnički ispravnom stanju te voditi evidenciju i o tome izvještavati nadležnu profesionalnu vatrogasnu jedinicu
- pridržavati se standarda BAS EN 14339 (Podzemni hidranti za gašenje požara), BAS EN 14384 (Nadzemni stubni hidranti za gašenje požara) kao i drugih važećih standarda iz djelokruga svog rada.

Vlasnici građevina i prostora, te upravitelji stambenih objekata u kojima je po projektnoj dokumentaciji predviđena i ugrađena unutrašnja i vanjska hidrantska mreža dužni su je stalno održavati u tehnički ispravnom stanju, redovno vršiti kontrolu ispravnosti te mreže i voditi odgovarajuću evidenciju o izvršenoj kontroli. Šume i šumska zemljišta na području Grada Tuzla nalaze se u sastavu Šumsko - privrednog područja (ŠGP) "Sprečko" u okviru privrednih jedinica "Majevica - Jala" i privredne jedinice "Gornja Spreča". Sva javna preduzeća na području Grada dužna su održavati strukturu i dobra kojima upravljaju na način propisan Zakonom i odgovarajućim podzakonskim aktima, te pridržavati se važećih standarda iz djelokruga svog rada.

U okviru svojih mogućnosti, Grad Tuzla treba insistirati na provedbi propisanih mjera zaštite od požara putem nadležnih inspeksijskih službi, te nastojati da odgovarajući subjekti ubrzaju i usklade svoje djelatnosti sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Sl.novine FBiH" br. 64/09), odgovarajućim podzakonskim propisima i važećim standardima. Osim toga, a u skladu sa finansijskim mogućnostima, preporučuje se:

- izrada hidrantske mreže na prostorima gdje još ne postoji,
- prilikom izvedbe nove vodovodne mreže obavezno izvesti i hidrantsku mrežu sa dovoljnim brojem hidranata,
- gdje god je to moguće postaviti nadzemne hidrante, osim kad njihovo postavljanje narušava izgled spomenika kulture ili ugrožava nesmetano odvijanje saobraćaja,
- ispred nadzemnih hidranata odnosno iznad podzemnih hidranata potrebno je označiti površinu na kojoj nije dopušteno zadržavanje vozila (zabranjeno zaustavljanje i parkiranje),
- vatrogasne brigade upotpuniti sa dovoljnim brojem ljudstva i opreme; od opreme su naročito važna manja namjenska vatrogasna vozila koja se mogu uspješno kretati i intervenisati i u onim ulicama, koje svojim gabaritima i konfiguracijom otežavaju ili su sasvim neprohodne za pristup standardnim vatrogasnim vozilima,
- u saradnji sa PVJ Kreka i Centar, kao i ostalim PVJ Tuzlanskog kantona urediti pristupe i crpilišta za vatrogasna vozila na lokacijama na kojima je otežan pristup, radi obezbijedenja rezerve vode za gašenje požara.

Najveći problem, posebno u starom gradskom jezgru, predstavljaju naslijeđene ulice koje svojim gabaritima i konfiguracijom otežavaju pristup vatrogasnim vozilima, a postoje i ulice koje su neprohodne za standardna vatrogasna vozila (Tabela 5). Stoga su mjere za

osiguranje vode i drugih sredstava za gašenje požara dobrim dijelom obuhvaćene u okviru mjera za izgradnju i rekonstrukciju cesta i prilaza neophodnih za uspješno provođenje akcija gašenja požara i sigurnu evakuaciju i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

4.4. Potpuno definiranje formacijskog sistema i tehničke opremljenosti vatrogasnih jedinica, uz racionalizaciju postojećih vatrogasnih jedinica na području jedinica lokalne samouprave s ciljem postizanja optimalne osposobljenosti i iskorištenosti opreme i sredstava namijenjenih gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara

Izlazak vatrogasne jedinice na mjesto požara-orientaciono se određuje po formuli:

$$T_{izl.} = 60 \times L / Vv$$

$$T_{izl.} = 60 \times 20 / 45$$

$$T_{izl.} = 27 \text{ min.}$$

$T_{izl.}$ – vrijeme izlaska vatrogasne jedinice na mjesto požara (min);

L – dužina puta dolaska vatrogasne jedinice do mjesta požara (km);

Vv – srednja brzina vatrogasnog vozila (određena probama ili korišćena na asfaltnim putevima; uzima se 45 km/h, a na nezgodnim putevima uzima se 25 km/h).

Na najudaljenije mjesto općine Tuzla , Profesionalna vatrogasna jedinica može stići za 27 min.

Otvoreni prostor

Sistemom osmatranja i dojava požara na području općine Tuzla za proračun potrebnog broja vatrogasaca uzeti su slijedeći elementi:

površina zahvaćena požarom iznosi 314 m² i kružnog je oblika gdje se požar širi po obimu,

vrijednosti brzine širenja u zavisnosti od brzine vjetra očitava se iz slijedeće tabele:

brzina vjetra u km/ h (v)	10	20	30	40
brzina širenja požara u m/min (v ¹)	1	2,5	9	32

iz koje je za ovaj proračun odabrana pretpostavka da je brzina vjetra 10 km/h, a brzina širenja požara 1 m/min.

$$P = 314 \text{ m}^2$$

$$v = 10 \text{ km/h}$$

$$v^1 = 1 \text{ m/min}$$

dužina fronta požara (F) računa se tako da se izračuna obim kruga i podjeli sa dva.

$$P = r^2 \times 3,14$$

$$P = 100 \times 3,14$$

$$P = 314 \text{ m}^2$$

$$v = 10 \text{ km/h}$$

$$v^1 = 1 \text{ m/min}$$

povećanje površine požara (Pp) po dolasku na mjesto požara nakon 27 minuta za brzinu širenja požara od 1 m/min.

$$Pp = F \times v^1 \times t$$

$$Pp = 314 \times 1 \times 27$$

$$Pp = 8478 \text{ m}^2$$

$$Pp^1 = 314 + 8478$$

$$Pp^1 = 8792 \text{ m}^2$$

$$r = 53 \text{ m}$$

$$O = 2 r \times 3,14$$

$$O = 2 \times 53 \times 3,14$$

$$O = 333 \text{ m}$$

$$F^1 = O/2$$

$$F^1 = 333/2$$

$$F^1 = 166 \text{ m}$$

Ako se na svakih 15 m dužine fronta požara mora rasporediti po jedan vatrogasac, onda potreban broj vatrogasaca za uspješno gašenje pretpostavljenog požara iznosi:

$$N = F^1/15$$

$$N = 166/15$$

$$N = 11 \text{ vatrogasaca}$$

Pored izvedenog proračuna za potreban broj vatrogasaca koristi se i izvođenje tog broja prema formuli:

$$Pv = (P + Pp) \times n$$

Pri čemu se vrijednosti „n“ odabire i očitava iz tablice:

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Gustoća šume	Potreban broj dana po čovjeku za gašenje 1 Ha po vjetru = n			
	slabom	umjerenom	jakom	vrlo jakom
slaba	0,5	1	2	3
srednja	1	4	6	10
velika	2	5	10	20

Za umjeren vjetar i srednju gustoću šume $N_1 = (P + Pp) \times n = 0,8792 \times 4 = 4$ vatrogasaca

Za jak vjetar i srednju gustoću šume $N_2 = 6$ vatrogasaca

Za vrlo jak vjetar i srednju gustoću šume $N_3 = 9$ vatrogasaca

b) Požari zatvorenog prostora

Osnovna taktika gašenja požara odabranog modela (objekat Slatina K – 13) je arhitektonski najnepovoljnije rješenje (sa stanovišta gašenja požara) objekata u općini Tuzla.

Objekat je lociran u naselju „Slatina“ na udaljenosti 2 km od sjedišta Profesionalne vatrogasne jedinice.

Požar je zahvatio dnevnu sobu površine 20 m² trosobnog stana na 16 spratu.

Do dolaska vatrogasnog odjeljenja požar je zahvatio površinu od 12 m² i svake minute se širi za 0,7 m²/min.

Objekat je visine 52 m, bez izgrađenih požarnih stepenica i svjetlarnika.

Vrijeme potrebno za početak gašenja požara na objektu K – 13

Red. Broj	Naselje	Sprat	Odjeljenje	Broj vatrogasaca	Vrijeme dojave, sati	Potrebno vrijeme dolaska, s	Vrijeme Potrebno za postavljenje pruge, s	Potrebno Vrijeme za početak gašenja, s
1.	Slatina	16	A	1+8	9 ⁰⁰	180	960	1140
2.	Slatina	16	B	1+8	16 ⁰⁰	195	1020	1215
3.	Slatina	16	C	1+8	20 ⁰⁰	180	960	1140
4.	Slatina	16	D	1+8	24 ⁰⁰	150	1020	1170

Na osnovu praktičnih saznanja i dugogodišnjih iskustava Profesionalne vatrogasne jedinice Tuzla, vrijeme razvijanja pruge dužine 100 m iznosi 60 s po horizontali, odnosno 3 m po vertikali (što odgovara 1. spratu).

Uzimajući u obzir napred navedeno možemo zaključiti, potrebno vrijeme od dojave požara do početka gašenja požara iznosi 20 minuta i 15 sekundi (3' 15" za dolazak na mjesto požara, 16' za postavljanje pruge i 1' za dolazak vode na mlaznicu).

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Analizirajući navedene podatke dolazimo do saznanja da je požarom zahvaćeno približno 36,17 m² stana (dnevna soba, trpezarija i kuhinja).

Za gašenje požara potrebno je obezbjediti 0,06 l /s m², odnosno protok vode na mlaznici od 130,2 l /min

Za kvalitetnije i sigurnije gašenje požara potrebno je u gašenje uključiti dvije mlaznice kapaciteta po 65 l /min.

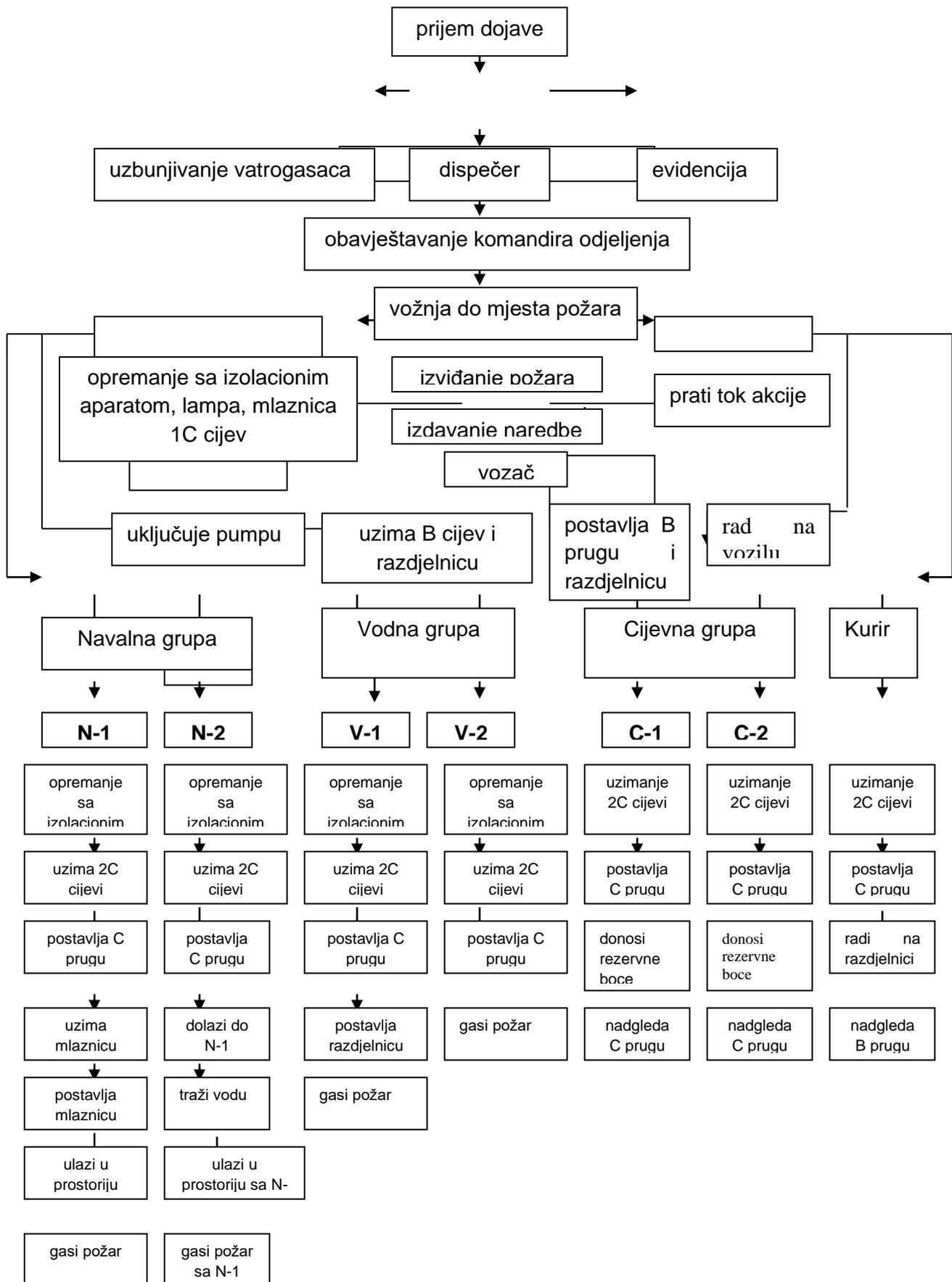
Efektivno vrijeme gašenja požara iznosi 28 minuta, uz ukupnu količinu vode od 3645,88 l.

Iz napred navedenog proizilazi da je za gašenje požara 16 sprata potrebno 9 vatrogasaca.

Ukoliko se radi o potrebi spašavanja ugroženih ljudi uvećava se i broj vatrogasaca.

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Algoritam gašenja požara šesnaestog sprata

Operativna formacija vatrogasne jedinice općine Tuzla treba brojati najmanje toliko vatrogasaca u smjeni da može istovremeno intervenirati na dva odvojena požara srednje veličine bilo da se radi o požarima otvorenog ili zatvorenog prostora.

Formiranje potrebnog broja vatrogasaca uvećava se za starješinu, zamjenika starješine jedinice, komandira I i II voda kontrolora za provođenje mjera zaštite od požara i zaštite na radu, starješine vatrogasnih ispostava Centar i Kreka, vatrogasca-automehaničara i vatrogasca-servisera aparata za gašenje početnih požara i izolacionih aparata.

Profesionalna vatrogasna jedinica općine Tuzla treba da broji najmanje 60 vatrogasca.

(vatrogasna četa sa dva voda i osam odjeljenja).

c) Tehnička opremljenost vatrogasnih jedinica

Za obavljanje vatrogasnih intervencija na području općine Tuzla utvrđuju se slijedeće vatrogasne jedinice:

Profesionalna vatrogasna jedinica općine Tuzla,

Dobrovoljna vatrogasna jedinica Dobrovoljnog vatrogasnog društva „Tuzla“,

Dobrovoljna vatrogasna jedinica Dobrovoljnog vatrogasnog društva „Gornja Tuzla“,

Vatrogasna jedinica J.P. Elektroprivreda BiH Podružnica Termoelektrana“Tuzla“

Profesionalna vatrogasna jedinica općine Tuzla

Profesionalna vatrogasna jedinica općine Tuzla je osnovna snaga za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području općine Tuzla.

Broj vatrogasaca u vatrogasnoj jedinici je najmanje 60 odnosno 15 po smjeni. Rad u jedinici je organizovan u četiri smjene.

Radi boljeg pokrivanja područja djelovanja smještena je u dvije vatrogasne ispostave:

Vatrogasna ispostava „Centar“ u ulici Jalska br.7- formacijskog oblika – vatrogasnog voda i

Vatrogasna ispostava „Kreka“ u ulici M.T. Uče br.1 – formacijskog oblika vatrogasnog voda.

Vatrogasna ispostava „Centar“ operativno djeluje od Univerzitetske ulice prema istočnom dijelu općine Tuzla i na cijelom području djelovanja može intervenirati u roku od 20 minuta, a po potrebi i na cijelom području općine Tuzla.

Vatrogasna ispostava „Kreka“ operativno djeluje od Univerzitetske ulice prema zapadnom dijelu općine Tuzla i na cijelom području djelovanja može intervenirati u roku od 27 minuta od dojava požara, a po potrebi i na cijelom području općine Tuzla.

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Najmanji broj i vrste vatrogasnih vozila koje treba posjedovati vatrogasna četa:

Vrsta vatrogasnog vozila	Postojeći	Potrebni
	broj	broj
- komandno vozilo	0	1
- navalno vozilo	2	2
- autocisterna	1	2
- vozilo za gašenje vodom i pjenom	2	1
- kombinovano vozilo voda, pjena, prah	0	1
- vozilo za tehničke intervencije	1	1
- vozilo za manje tehničke intervencije i gašenje požara	0	1
- vozilo za spašavanje sa visina i gašenje požara	1	1
- automobilske ljestve dužine do 30 m ili zglobna hidraulična platforma do 30 m radnog dometa	1	1

Pored broja i vrste vatrogasnih vozila koje mora posjedovati vatrogasna četa, minimum tehničke opreme i sredstava koje treba da posjeduje vatrogasna četa, propisana je članom 8. Pravilnika o minimumu tehničke opreme i sredstava i rok korištenja te opreme i sredstava za profesionalne i druge vatrogasne jedinice („Službeni list FBiH“, broj:104/12).

Zaštitna i druga lična oprema vatrogasaca treba biti u skladu sa Uredbom o uniformama, nazivima funkcija i funkcionalnim oznakama vatrogasaca u profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama, ovlaštenja starješina tih jedinica, zaštitnoj i radnoj odjeći i opremi vatrogasaca („Službene novine FBiH“, broj:8/11).

Dobrovoljno vatrogasno društvo „Tuzla“

Dobrovoljno vatrogasno društvo „Tuzla“, smješteno je u ulici Jalska br.7 i djeluje, po potrebi, na području cijele općine Tuzla.

Pored osnovnog zadatka, pružanja pomoći Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici općine Tuzla pri gašenju požara, društvo se bavi edukacijom mladih, propagiranjem zaštite od požara i vatrogastva i provođenje određenih preventivnih mjera.

Za obavljanje operativnih poslova gašenje požara, spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i eksplozijom, u društvu se osniva dobrovoljna vatrogasna jedinica formacije vatrogasnog odjeljenja, najmanje 9 vatrogasaca. Formiranje vatrogasne jedinice završiti najkasnije godinu dana po usvajanju ovog Plana.

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Stvaranje organizacijskih, tehničkih i drugih uslova, vršiti u skladu sa Programom razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Tuzla, u okviru Projekta zaštite od požara i vatrogastvo.

Minimalni broj i vrsta vatrogasnih vozila, koje treba posjedovati vatrogasno odjeljenje je:

Vrsta vatrogasnog vozila	Postojeći broj	Potrebni broj
- komandno vozilo	0	1
- navalno vozilo	1	1
- autocisterna od 5000-8000 litara vode	0	1
- vozilo za gašenje požara vodom i pjenom	0	1
- vozilo za manje tehničke intervencije i gašenje požara	0	1

Minimum tehničke opreme i sredstava koje treba da posjeduje vatrogasno odjeljenje, propisano je članom 4. Pravilnika o minimumu tehničke opreme i sredstava i rok korištenja te opreme i sredstava za profesionalne i druge vatrogasne jedinice („Službene novine FBiH“, broj:104/12).

Zaštitna i druga lična oprema vatrogasaca treba biti u skladu sa Uredbom o uniformama, nazivima funkcija i funkcionalnim oznakama vatrogasaca u profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama, ovlaštenja starješina tih jedinica, zaštitnoj i radnoj odjeći i opremi vatrogasaca („Službene novine FBiH“, broj:8/11).

Dobrovoljno vatrogasno društvo „Gornja Tuzla“

Dobrovoljno vatrogasno društvo „Gornja Tuzla“ smješteno je na adresi Uzeira Mehičića br. 84 Gornja Tuzla.

Pored osnovnog zadatka gašenja požara u istočnom dijelu općine društvo pruža pomoć Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici općine Tuzla pri gašenju požara. Aktivnosti društva su usmjerene na edukaciju mladih, propagiranje zaštite od požara i vatrogastva i provođenju određenih preventivnih mjera.

Za obavljanje operativnih poslova gašenja požara, spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i eksplozijom, u društvu se osniva dobrovoljna vatrogasna jedinica formacije vatrogasnog odjeljenja, najmanje 9 vatrogasaca. Formiranje vatrogasne jedinice završiti najkasnije godinu dana po usvajanju ovog Plana.

Stvaranje organizacijskih, tehničkih i drugih uslova, vršiti u skladu sa Programom razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Tuzla, u okviru Projekta zaštite od požara i vatrogastvo.

Minimalni broj i vrsta vatrogasnih vozila, koje treba posjedovati vatrogasno odjeljenje je:

Vrsta vatrogasnog vozila	Postojeći	Potrebni
	broj	broj
- komandno vozilo	0	1
- navalno vozilo	1	1
- autocisterna od 5000-8000 litara vode	0	1
- vozilo za gašenje požara vodom i pjenom	0	1
- vozilo za manje tehničke intervencije i gašenje požara	0	1

Minimum tehničke opreme i sredstava koje treba da posjeduje vatrogasno odjeljenje, propisano je članom 4. Pravilnika o minimumu tehničke opreme i sredstava i rok korištenja te opreme i sredstava za profesionalne i druge vatrogasne jedinice („Službene novine FBiH“, broj:104/12).

Zaštitna i druga lična oprema vatrogasaca treba biti u skladu sa Uredbom o uniformama, nazivima funkcija i funkcionalnim oznakama vatrogasaca u profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama, ovlaštenja starješina tih jedinica, zaštitnoj i radnoj odjeći i opremi vatrogasaca („Službene novine FBiH“, broj:8/11).

Vatrogasne jedinice pravnih lica

Radi gašenja požara na objektima i provođenja preventivnih mjera zaštite od požara u J.P. Elektroprivreda BiH Podružnica Termoelektrana „Tuzla“, a zbog činjenice da se u njoj skladište, prerađuju zapaljive, eksplozivne i ostale opasne materije, formirana je vatrogasna jedinica sa ukupno 12 vatrogasaca.

Stvarni broj, veličina, smještaj i zadaci vatrogasne jedinice utvrditi će se u Planu zaštite od požara Podružnice Termoelektrana „Tuzla“.

4.5. Periodične akcije uređenja naselja i objekata (čišćenje tavana, podruma i drugih mjesta od zapaljivih otpadnih materija), sezonskih radova (uređenje zemljišta i spaljivanje otpadaka), zabrana korištenja otvorenog plamena na pojedinim izletištim, šumama i drugim mjestima gdje otvoreni plamen predstavlja opasnost za nastanak i širenje požara

Periodične akcije uređenja naselja i objekata (čišćenje tavana, podruma i drugih mjesta od zapaljivih otpadnih tvari), te sezonski radovi (uređenje zemljišta i spaljivanje otpadaka) se trebaju provoditi najmanje jednom godišnje u saradnji sa nadležnim JKP „Komunalac“ kako bi se preventivno djelovalo u smislu zaštite od požara, o čemu se izvještava nadležni organ CZ. Zabrane korištenja otvorenog plamena na području izletišta, šuma i drugih mjesta gdje otvoreni plamen predstavlja opasnost za nastanak i širenje požara su uređene i objašnjene u Pravilniku o sadržaju planova za zaštitu šuma od požara donesenim u Službenim novinama FBiH broj 10/04 a na osnovu člana 6. stav 8. Zakona o šumama ("Službene novine Federacije BiH", br. 20/02 i 29/03). Za obilježavanje zabrana i mjesta na kojima je dopušteno paljenje vatre je nadležno (ŠGP) "Sprečko".

4.6. Popis pravnih lica i odgovornih lica za provedbu plana zaštite od požara pravnih osoba iz prve i druge kategorije ugroženosti od požara

R. br.	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine-oznaka grupe građevine-kategorija požarne ugroženosti	Odgovorno lice u pravnom licu
1.	„Belamionix“ d.o.o. Brčko Benzinska stanica Šiški Brod - Plane	I-1230-PU1	direktor
2.	„INTRAL BH“ d.o.o. Tuzla	VIII-125-PU1	direktor
3.	„ATACO“ d.o.o. Mostar Podružnica Tuzla	VIII-125-PU2	direktor
4.	„Babilon“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2	direktor
5.	„Bingo export-import“ d.o.o. Tuzla Hipermarketi, supermarketi i drugi trgovački objekti	V-123-PU2	direktor
6.	„Bingo export-import“ d.o.o. Tuzla DC Bingo (Bosanska Poljana)	VIII-125-PU2	direktor
7.	„C.I.B.O.S.“ d.o.o. Sarajevo P.J. Tuzla	VIII-125-PU2	direktor
8.	„COSMOS COMMERCE“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2	direktor
9.	„Dramar-ing“ d.o.o. Tuzla Dramar centar Tuzla	V-123-PU2	direktor
10.	„Energopetrol“ d.d. Sarajevo Benzinske stanice u Tuzli	I-1230-PU1	direktor
11.	„EXPO AUTO“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2	direktor
12.	„G-PETROL“ d.o.o. Sarajevo Benzinske stanice u Tuzli	I-1230-PU1	direktor
13.	„Grafotisak“ d.o.o. Grude Podružnica Tuzla	VIII-125-PU2	direktor
14.	„GRAND AUTO“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2	direktor
15.	„GUMA M“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2	direktor
16.	„Hifa-Petrol“ d.o.o. Sarajevo Benzinske stanice u Tuzli	I-1230-PU1	direktor
17.	„HOLD INA“ d.o.o. Sarajevo Benzinske stanice u Tuzli	I-1230-PU1	diektor
18.	„IN VIVO DIZAJN“ d.o.o. Živinice Benzinska pumpna stanica Ljepunice	I-1230-PU1	direktor
19.	„INTER AUTO“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2	direktor
20.	„Interšped Tuzla“ d.d. Tuzla Poslovnica Tuzla/ Carinski terminal Tuzla	VIII-125-PU2	direktor
21.	„Konzum“ d.o.o. Sarajevo Prodajni objekti u Tuzli	VI-123-PU2	direktor
22.	„MERCATOR BH“ d.o.o. Sarajevo Tržni centar „Merkator Tuzla“	VI-123-PU2	direktor
23.	„NESTRO PETROL“ a.d. Banja Luka Benzinska stanica Solina	I-1230-PU1	direktor
24.	„Nipex“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2	direktor
25.	„NLB Banka“ d.d. Sarajevo Filijala Tuzla	V-122-PU1	direktor

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

R. br.	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine-oznaka grupe građevine-kategorija požarne ugroženosti	Odgovorno lice u pravnom licu
26.	„PAVIĆ-KOMERC“ d.o.o. Mramor-Tuzla	VI-123-PU2	direktor
27.	„Petrol BH Oil Company“ d.o.o. Sarajevo Benzinske stanice u Tuzli	I-1230-PU1	direktor
28.	„REMEX“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2	direktor
29.	„Robot General Trading CO“ d.o.o. Sarajevo Prodajni centri u Tuzli	V-122-PU2	direktor
30.	„Tehnograd company“ d.o.o. Tuzla	V-122-PU2	direktor
31.	„TTU energetik“ d.o.o. Tuzla	VIII-125-PU1	direktor
32.	„Tuzla-farm“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU1	direktor
33.	Tuzlatransport d.o.o Tuzla		
34.	„Volan“ d.o.o. Tuzla	VI-123-PU2	direktor
35.	„ZEKA-KOMERC“ d.o.o. Gračanica Objekat na adresi Industrijska br. 1a Tuzla	VIII-123-PU2	direktor
36.	Akademija dramskih umjetnosti	VI-126-PU2	dekan
37.	AMC „VIBA“ d.o.o. Tuzla	I-1230-PU2	direktor
38.	Američki Univerzitet u BiH	VI-1263-PU2	predsjednik
39.	DD „GIPS“ Tuzla	VI-123-PU2	direktor
40.	DD „Mlin i Pekara“ Ljubače - Tuzla	VIII-125-PU1	direktor
41.	DD „Pivara“ Tuzla	VIII-125-PU1	direktor
42.	DD „TRANSTURIST“ Tuzla	I-1241-PU2	direktor
43.	DD Fabrika soli „Solana“	VIII-125-PU1	direktor
44.	DD Rudarski institut Tuzla	V-122-PU2	direktor
45.	DD Rudnik soli „Tuzla“ Tuzla	VIII-125-PU1	direktor
46.	Državna agencija za istrage i zaštitu Regionalni ured u Tuzli	V-122-PU2	direktor
47.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	VI-1263-PU2	dekan
48.	Ekonomski fakultet	VI-1263-PU2	dekan
49.	Elsta Mosdorfer Bosnia	VIII-125-PU2	direktor
50.	Evropski Univerzitet „Kallos“ Tuzla	VI-1263-PU2	rektor
51.	Fakultet elektrotehnike	VI-1263-PU2	dekan
52.	Fakultet za tjelesni odgoj i sport	VI-1263-PU2	dekan
53.	Filozofski fakultet	VI-1263-PU2	dekan
54.	Grad Tuzla	V-122-PU2	Gradonačelnik
55.	Hotel „Dorrah“ Tuzla	III-1211-PU2	direktor

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

R. br.	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine-oznaka grupe građevine-kategorija požarne ugroženosti	Odgovorno lice u pravnom licu
56.	Hotel „Minero“ Tuzla	III-1211-PU2	direktor
57.	Hotel „Salis“ Tuzla	III-1211-PU2	direktor
58.	Hotel „Tehograd“ Tuzla	III-1211-PU1	direktor
59.	Hotel „Tuzla“	III-1211-PU1	direktor
60.	Industrija deterdženata „DITA 1977“ d.o.o. Tuzla	VIII-125-PU1	direktor
61.	JP „BH Telecom“ d.d. Sarajevo Direkcija Tuzla	V-122-PU1	direktor
62.	JP „BH Telecom“ d.d. Sarajevo Magacin BH-Telecom	VIII-125-PU2	direktor
63.	JP „Šume TK“ d.d. Kladanj		direktor
64.	JP BIT Centar d.o.o. Tuzla	V-122-PU2	direktor
65.	JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo „Elektrodistribucija“ Tuzla	V-122-PU1	direktor
66.	JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo Podružnica Termoelektrana „Tuzla“	VIII-125-PU1	direktor
67.	JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo Zavisno društvo Rudnici „Kreka“ d.o.o. – Tuzla	VIII-125-PU1	direktor
68.	JP Komunalac Tuzla	V-122-PU2	direktor
69.	JP RTV Tuzlanskog kantona	V-122-PU2	direktor
70.	JP SKPC „Mejdan“	VI-1265-PU1	direktor
71.	JP Željeznice FBiH d.o.o. Sarajevo Prometno-poslovno područje Tuzla	I-1241-PU2	direktor
72.	JU Arhiv Tuzlanskog kantona	VI-1262-PU1	direktor
73.	JU Behram-begova medresa	VI-1263-PU2	direktor
74.	JU Bosansko kulturni centar Tuzlanskog kantona Tuzla	VI-1261-PU1	direktor
75.	JU Centar za kulturu Tuzla	VI-1261-PU2	direktor
76.	JU Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora Tuzla	VI-1263-PU2	direktor
77.	JU Dom penzionera Tuzla	III-1211-PU1	direktor
78.	JU Dom za djecu bez roditeljskog staranja	III-113-PU2	direktor
79.	JU Gimnazija „Ismet Mujezinović“	VI-1263-PU2	direktor
80.	JU Gimnazija „Meša Selimović“	VI-1263-PU2	direktor
81.	JU Gradski stadion Tušanj Tuzla	VI-1265-PU2	direktor
82.	JU Mješovita srednja elektrotehnička škola	VI-1263-PU2	direktor
83.	JU Mješovita srednja građevinsko-geodetska škola	VI-1263-PU2	direktor

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

R. br.	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine-oznaka grupe građevine-kategorija požarne ugroženosti	Odgovorno lice u pravnom licu
84.	JU Mješovita srednja hemijska škola	VI-1263-PU2	direktor
85.	JU Mješovita srednja mašinska škola	VI-1263-PU2	direktor
86.	JU Mješovita srednja rudarska škola	VI-1263-PU2	direktor
87.	JU Mješovita srednja saobraćajna škola	VI-1263-PU2	direktor
88.	JU Mješovita srednja škola	VI-1263-PU2	direktor
89.	JU Muzej Istočne Bosne Tuzla	VI-1262-PU1	direktor
90.	JU Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“	VI-1262-PU1	direktor
91.	JU Narodno pozorište	VI-1261-PU2	direktor
92.	JU Naše dijete	III-1212-PU2	direktor
93.	JU OŠ „Brčanska Malta“	VI-1263-PU2	direktor
94.	JU OŠ „Breške“	VI-1263-PU2	direktor
95.	JU OŠ „Bukinje“	VI-1263-PU2	direktor
96.	JU OŠ „Centar“	VI-1263-PU2	direktor
97.	JU OŠ „Gornja Tuzla“	VI-1263-PU2	direktor
98.	JU OŠ „Husino“	VI-1263-PU2	direktor
99.	JU OŠ „Jala“	VI-1263-PU2	direktor
100.	JU OŠ „Kiseljak“	VI-1263-PU2	direktor
101.	JU OŠ „Kreka“	VI-1263-PU2	direktor
102.	JU OŠ „Lipnica“	VI-1263-PU2	direktor
103.	JU OŠ „Mejdan“	VI-1263-PU2	direktor
104.	JU OŠ „Miladije“	VI-1263-PU2	direktor
105.	JU OŠ „Mramor“	VI-1263-PU2	direktor
106.	JU OŠ „Novi Grad“	VI-1263-PU2	direktor
107.	JU OŠ „Pasci“	VI-1263-PU2	direktor
108.	JU OŠ „Pazar“	VI-1263-PU2	direktor
109.	JU OŠ „Podrinje Mihatovići“	VI-1263-PU2	direktor
110.	JU OŠ „Simin Han“	VI-1263-PU2	direktor
111.	JU OŠ „Sjenjak“	VI-1263-PU2	direktor
112.	JU OŠ „Slavinovići“	VI-1263-PU2	direktor
113.	JU OŠ „Solina“	VI-1263-PU2	direktor
114.	JU OŠ „Sveti Franjo“	VI-1263-PU2	ravnatelj
115.	JU OŠ „Tušanj“	VI-1263-PU2	direktor
116.	JU OŠ Osnovna muzička škola Tuzla	VI-1263-PU2	
117.	JU Srednja Ekonomska škola	VI-1263-PU2	direktor

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

R. br.	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine-oznaka grupe građevine-kategorija požarne ugroženosti	Odgovorno lice u pravnom licu
118.	JU Srednja Medicinska škola	VI-1263-PU2	direktor
119.	JU Srednja muzička škola	VI-1263-PU2	direktor
120.	JU Srednja trgovinska škola	VI-1263-PU2	direktor
121.	JU Turističko-ugostiteljska škola	VI-1263-PU2	direktor
122.	JZNU Dom zdravlja sa poliklinikom „Dr. Mustafa Šehović“ Tuzla	IV-1264-PU1	direktor
123.	JZU „Univerzitetski klinički centar“ Tuzla	IV-1264-PU1	direktor
124.	Kantonalni sud u Tuzli	V-122-PU2	Predsjednik suda
125.	Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona	V-122-PU2	Glavni tužilac
126.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	IV-1274-PU2	upravnik
127.	KŠC Tuzla Opća gimnazija	VI-1263-PU2	ravnatelj
128.	Mašinski fakultet	VI-1263-PU2	dekan
129.	Medicinski fakulte	VI-1263-PU2	dekan
130.	Menprom d.o.o. Gornja Tuzla	V-122-PU2	direktor
131.	MUP Tuzlanskog kantona	V-122-PU2	ministar
132.	Općinski sud u Tuzli	V-122-PU2	Predsjednik suda
133.	Pravni fakultet	VI-1263-PU2	dekan
134.	Prirodno-matematički fakultet	VI-1263-PU2	dekan
135.	Raiffeisen BANK dd Bosna i Hercegovina Poslovnica Tuzla	V-122-PU2	direktor
136.	Richmond Park International Primary School Tuzla	VI-1263-PU2	direktor
137.	Robna kuća Tuzlanka	VI-123-PU2	direktor
138.	Rudarsko-geološko-građevinski fakultet	VI-1263-PU2	dekan
139.	Sveti Franjo-opća gimnazija	VI-1263-PU2	ravnatelj
140.	Tehnološki fakultet	VI-1263-PU2	dekan
141.	UniCredit Bank d.d. Mostar Poslovnica 1 u Tuzli	V-122-PU1	direktor
142.	Univerzitet u Tuzli	VI-1263-PU2	rektor
143.	Univerzitet u Tuzli Univerzitetska sportska dvorana	VI-1265-PU2	rektor
144.	Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje Regionalni centar Tuzla	V-122-PU2	direktor
145.	Visoka škola Internacionalna poslovno informaciona akademija Tuzla	VI-1263-PU2	direktor
146.	Visoka škola računarstva i poslovnih komunikacija Empirica Odjeljenje tuzla	VI-1263-PU2	direktor

R. br.	Naziv pravnog lica	Klasifikaciona šifra građevine-oznaka grupe građevine-kategorija požarne ugroženosti	Odgovorno lice u pravnom licu
147.	Visoka škola za finansije i računovodstvo "Finra", Tuzla	VI-1263-PU2	direktor
148.	Vlada Tuzlanskog kantona	V-122-PU2	vlada
149.	XELLA BH (Siporex) Tuzla	VIII-125-PU1	direktor
150.	Zavod za obrazovanje djece sa teškoćama u razvoju u psihičkom i tjelesnom razvoju Tuzla	VI-1263-PU2	direktor
151.	Zdravstvena ustanova „Plava poliklinika“ Tuzla	IV-1264-PU2	direktor
152.	Zdravstvena ustanova Specijalna bolnica "Medical Institute Bayer"	IV-1264-PU1	direktor

Tabela 10: Popis pravnih lica

Napomena: Gradski organ CZ će dopuniti ovu tabelu sa osobama za kontakt pravnih lica i ostalih pravnih lica koja nisu navedena u tabeli.

4.7. Planovi pravnih osoba čije su građevine razvrstane u prvu i drugu kategoriju ugroženosti od požara

U zavisnosti od namjene građevine, zastupljenog tehničko- tehnološkog procesa, vrste i količine materijala koji se u njima proizvode, prerađuju, prodaju ili skladište, veličine i spratnosti građevine, lokacije građevine, te vrste materijala koji su upotrijebljeni za izgradnju građevine kako je regulisano članom 29. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", broj 64/09), a u cilju utvrđivanja odgovarajuće organizacije zaštite od požara i provođenja mjera zaštite od požara sve građevine koje su označene sa PU1 i PU2 kao pravna lica, dužni su donijeti:

- Pravilnik zaštite od požara u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", br. 64/09);*
- Procjenu ugroženosti od požara u skladu sa članom 22. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva a u vezi sa Metodologijom za izradu Procjene ugroženosti od požara ("Službene novine FBiH", br. 08/11);*
- Plan zaštite od požara u skladu sa članom 22. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastva a u vezi sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i Planova zaštite od požara ("Službene novine FBiH", br. 08/11).*
- Pravne osobe vlasnici ili korisnici građevina svrstanih u PU1 i PU2 su dužni najmanje jedanput godišnje održavati trening i simulaciju evakuacije na osnovu Procjene ugroženosti i Plana zaštite od požara.*

Rok za donošenje pravilnika i procjene za pravna lica je 3 mjeseca, a plana 6 mjeseci od dana donošenja Plana zaštite od požara Grada Tuzla.

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Rukovodstvo Službe civilne zaštite Grada Tuzla će pismeno obavijestiti pravna lica iz poglavlja II tačke 13., o obavezi donošenja pravilnika, procjene i plana, u roku od 7 dana od dana usvajanja ovog Plana od strane Gradskog Vijeća.

V. MJERE OBEZBJEĐENJA IZVRŠENJA PLANA

5.1. Obrazovna djelatnost

Sistem obrazovanja i propagandne aktivnosti u oblasti zaštite od požara u direktnoj su vezi s razvojem industrijskih i tehničko – tehnoloških dostignuća. Ovo pored standardnih dovodi i do primjene raznovrsnih, hemijski vrlo složenih materijala i uređaja, koje uporedo prati povećana opasnost od požara kojoj se sve teže može suprotstaviti ukoliko se ne preduzmu odgovarajuće mjere zaštite u toku izrade, ugradnje i upotrebe određenih materijala. Zaštita od požara kao djelatnost od posebnog interesa za Federaciju, kanton, grad i općinu, ostvaruje se na način predviđen Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", br. 64/09), podzakonskim propisima donešenim na osnovu ovog Zakona, te međunarodnim tehničkim normativima i standardima koji važe u Bosni i Hercegovini, a koji se odnose na mjere zaštite od požara. To obuhvata edukaciju (obuku i poznavanje) zaposlenika i građana svih uzrasta, vaspitno - obrazovne i propagandne aktivnosti, poboljšanje kadrovske strukture, primjenu novih naučnih dostignuća. Ovo je pravo i obaveza svih subjekata koji se u najširem smislu bave ovom oblasti, a dužni su da je vrše u skladu sa Zakonom, ovim Planom kao i drugim važećim propisima.

Obrazovna aktivnost prvenstveno obuhvata:

- stručno obrazovanje rukovodnih kadrova i stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika koji obavljaju poslove zaštite od požara i koji su odgovorni za provođenje i unapređenje zaštite od požara u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama;
- upoznavanje zaposlenika sa opasnostima od požara u vezi sa poslovima i zadacima na koje su raspoređeni, planom evakuacije, kao i sa mjerama i sredstvima za gašenje požara, praktičnom upotrebom aparata, uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara koji su im na raspolaganju, sa obavezama i zadacima o pitanju zaštite od požara i sa materijalnom i drugom odgovornošću zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara;
- edukaciju i osposobljavanje stanovništva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom. Ovakav vid edukacije na pogodan način obezbijeduje Služba civilne zaštite u skladu sa smjernicama Federalne i Kantonalne uprave civilne zaštite;
- stručno obrazovanje vatrogasnih i drugih kadrova koji profesionalno obavljaju poslove i zadatke iz oblasti zaštite od požara;
- način edukacije i upoznavanja zaposlenika sa opasnostima od požara i sa mjerama zaštite od požara u Privrednim društvima i drugim pravnim licima što se utvrđuje općim aktom u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", br. 64/09);
- program obuke zaposlenika u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama u oblasti zaštite od požara („Službene novine FBiH“, br. 59/10) obavezan je za sve zaposlenike i obuhvata teoretski i praktični dio.

Program edukacije je potrebno prilagođavati promjenama nastalim u organizaciji rada, tehnološkom procesu i propisima o zaštiti od požara. Pravna lica su dužna da najmanje jednom u dvije godine u skladu sa članom 128.“ Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu“ („Službene novine FBiH“, br. 64/09) vrše provjeru znanja svih zaposlenih u praktičnoj upotrebi aparata, uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara, o čemu mora postojati evidencija. Stručno osposobljavanje zaposlenika koji rukuju opasnim materijama pri radu i prometu (rukovanje zapaljivim tečnostima i gasovima, eksplozivnim materijama, rad na elektroenergetskim postrojenjima u uslovima eksplozivnih smjesa i sl.) gdje je posebno značajna primjena „Pravilnika o stručnoj spremi i načinu provjere znanja lica koja mogu rukovati zapaljivim tečnostima i gasovima u prometu“, vrši se prema utvrđenom programu.

- Stručni ispit za rukovodioca akcije gašenja požara dužni su polagati rukovodioci profesionalnih vatrogasnih jedinica, njihovi zamjenici, zaposlenici profesionalnih vatrogasnih jedinica koji rukovode jedinicom za gašenje požara, kao i rukovodioci dobrovoljnih vatrogasnih jedinica koji rukovode jedinicom u gašenju požara.
- Zbog specifičnosti i značaja pojedinih oblika edukacije iz oblasti zaštite od požara odnosno zbog jedinstvene metodologije (jedinstvene metode, postupci, profili predavača, sadržaji programa, evidencija obrazovanja) za svaki od specifičnih oblika obrazovanja, može se angažovati pravno lice registrovano za oblast zaštite od požara koje raspolaze kadrovima i materijalno- tehničkim sredstvima u skladu sa podzakonskim propisima donešenim na osnovu Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", br. 64/09).

5.2. Finansiranje zaštite od požara

- Sredstva za razvoj i unapređenje zaštite od požara na području Grada Tuzla obezbjeđuju: Grad, privredna društva i druga pravna lica, samostalne radnje i građani u skladu sa zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu;
- Sredstva za finansiranje redovne djelatnosti profesionalne vatrogasne jedinice obezbjeđuje Grad, kao njen osnivač;
- Sredstva za rad vatrogasne jedinice koju osnivaju privredna društva ili druga pravna lica obezbjeđuje njihov osnivač;
- Sredstva za rad vatrogasnih društava, odnosno njihovih dobrovoljnih vatrogasnih jedinica, obezbjeđuje njihov osnivač iz sredstava donacija i putem fizičkih i pravnih lica kao i sredstava koja se za ove potrebe osiguraju u budžetu Kantona i Grada;
- Sredstva koja se dobiju (na nivou Grada) od premije osiguranja imovine od požara i prirodnih sila u iznosu od 61% i 1% od naplaćene premije od osiguranja motornih vozila. Od ukupnih sredstava Gradu Tuzla pripada 70% i mogu se isključivo koristiti za nabavku vatrogasne opreme, tehničkih i drugih sredstava vatrogasne jedinice, stručno obučavanje i osposobljavanje vatrogasaca i održavanje opreme i sredstava, te izgradnju i opremanje objekata za potrebe vatrogasnih jedinica. Uslove korištenja ovih sredstava utvrđuje gradski načelnik na prijedlog službe civilne zaštite.

Obezbijedena finansijska sredstva se koriste za:

- nabavku tehničke opreme i sredstava za gašenje požara;
- održavanje vatrogasnih objekata;
- za izgradnju objekata za smještaj vatrogasnih vozila i vatrogasaca;
- za obrazovanje vatrogasnih kadrova;
- Propagandnu djelatnost;
- naučno – istraživačku djelatnost u oblasti zaštite od požara.

Privredna društva i druga pravna lica obezbijeduju sredstva potrebna za nabavku uređaja, alata i druge opreme za gašenje početnog požara i staraju se o njihovom ispravnom održavanju, obezbijeduju sredstva potrebna za obučavanje i upoznavanje radnika sa opasnostima od požara i mjerama zaštite od požara vezanim za rad na poslovima i radnim zadacima na koje su raspoređeni, praktičnom upotrebom aparata za gašenje početnog požara, kao i sa materijalnom i drugom odgovornošću zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara. Također, obezbijeduje sredstva i za stručno osposobljavanje zaposlenika koji su kao odgovorna lica u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama odgovorna za „staranje“ o provođenju mjera zaštite od požara.

Finansiranje ostalih potreba iz oblasti zaštite od požara, utvrđenih zakonom i drugim propisima, kao i ovim Planom, pada na teret investitora odnosno naručioca posla.

5.3. Nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara

Upravni i inspekcijski nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara i vatrogastva obavlja se u skladu sa odredbama članova Zakona od 142 do 157 ("Službene novine FBiH", br. 64/09).

5.4. Mjere obezbjeđenja izvršenja plana

Rukovodilac Gradske službe civilne zaštite će odrediti dinamiku sprovođenja mjera i aktivnosti koje su predviđene ovim Planom i predložiti sredstva finansiranja u skladu sa članom 136. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09) koja se osiguravaju u budžetu Grada Tuzla na prijedlog službe civilne zaštite.

Grad finansira:

- Obavljanje poslova zaštite od požara i vatrogastva iz člana 16. i 17. zakona koji su u nadležnosti Grada Tuzla i gradske Službe civilne zaštite;
- Organiziranje, pripremanje, materijalno opremanje i stručna obuka i osposobljavanje profesionalne vatrogasne jedinice koju osniva Grad Tuzla;
- Učešće u saniranju posljedica na području Grada Tuzla koje nastanu požarom ili eksplozijom radi stvaranja neophodnih uslova za život ljudi na nastradalom području od požara, u skladu sa materijalnim mogućnostima Grada Tuzla;
- Pružanje pomoći dobrovoljnim vatrogasnim društvima osnovanim na području Grada Tuzla za finansiranje određenih poslova iz njihove nadležnosti od značaja za zaštitu od požara i vatrogastvo, a posebno za finansiranje dobrovoljnih vatrogasnih jedinica osnovanim u tim društvima;

- Plate i druge naknade predviđene zakonom za građane i lica u radnom odnosu za njihovo učešće u gašenju požara kao i naknade za korištenje njihovih prevoznih, tehničkih i drugih sredstava te opreme koja se koristi u gašenju požara po naredbi Gradskog štaba Civilne zaštite;
- Druge potrebe u oblasti zaštite od požara i vatrogasne djelatnosti iz nadležnosti Grada Tuzla.

Federacija Gradu pruža pomoć u finansiranju poslova predviđenih u članu 134. stav 1. tačke 3., 4., 6., 8. i 9. a Kanton iz člana 135. stav 1. tačke 3., 4., 6. i 9. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09). Način finansiranja zaštite od požara i finansiranje vatrogastva regulisano je članom 131. i 132. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu i članom 137. do 141. pomenutog zakona. Pravilnik, Procjena i Plan zaštite od požara koje donose pravna lica na području Grada Tuzla i njihova druga opća akta u oblasti zaštite od požara, moraju biti usklađena sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu FBiH, kantonalnim zakonom, Metodologijom za izradu procjene ugroženosti od požara i Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara.

Pored korištenja pravnih sredstava pri rješavanju o pravima i interesima pojedinaca i pravnih lica u djelokrugu zaštite od požara, nadležne Gradske službe obavještavat će Gradsko vijeće o stanju i pojavama od značaja za sprovođenje zakonitosti i o uočenim nepravilnostima u radu, kao i o nepridržavanju mjera zaštite od požara, određenih zakonom, drugim propisima i ovim Planom. Pored mjera zaštite od požara predviđenih ovim Planom, Gradsko vijeće propisuje i druge mjere zaštite od požara, prema mjesnim prilikama i potrebama, kao i mjere za obezbjeđenje provođenja ovog Plana.

5.5. Odgovornost za „organizovanje“, „provođenje“ i „staranje“ zaštite od požara

Državni organi, pravna lica i druge institucije, dužni su donijeti vlastite Pravilnike zaštite od požara u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", br. 64/09) u kojima će regulisati odgovornost za organizovanje, provođenje i staranje o mjerama zaštite od požara.

VI. NAČIN DONOŠENJA, AŽURIRANJA I ČUVANJA PLANA ZAŠTITE OD POŽARA

6.1. Donošenje Planova zaštite od požara

Plan zaštite od požara donosi:

1. Plan zaštite od požara kantona - donosi Skupština Tuzlanskog kantona na prijedlog Vlade;
2. Plan zaštite od požara Grada - donosi Gradsko vijeće na prijedlog načelnika Grada;
3. Plan zaštite od požara općine - donosi Općinsko vijeće na prijedlog općinskog načelnika;
4. Plan zaštite od požara koji za vlastite potrebe izrađuju državni organi i druge institucije i pravna lica koji se odrede u Planu zaštite od požara Grada – donosi organ određen općim aktom pravnog lica.

6.2. Ažuriranje Planova zaštite od požara

Plan zaštite od požara Kantona i Grada ažurira se jednom u toku kalendarske godine na osnovu novonastalih promjena koje su važne za zaštitu od požara. Ažuriranje planova zaštite od požara vrši se po proceduri koja je propisana za donošenje plana zaštite i spašavanja, a izmjene vrše neposredno sljedeći organi bez provođenja te procedure:

1. Za kantonalni Plan zaštite od požara – Kantonalna uprava Civilne zaštite;
2. Za gradske Planove zaštite od požara – Gradske službe civilne zaštite;
3. Za planove pravnih lica – organ određen općim aktom pravnog lica.

6.3. Čuvanje Plana zaštite od požara

Planovi zaštite od požara i Planovi zaštite i spašavanja (veliki požari, eksplozije ili eksplozije gasova i opasnih materija koje izazivaju požare) čuvaju:

1. Plan zaštite od požara i Plan zaštite i spašavanja Kantona – Kantonalna uprava civilne zaštite;
2. Plan zaštite od požara i Plan zaštite i spašavanja Grada – Gradska služba civilne zaštite; i
3. Plan zaštite od požara pravnog lica – organ određen općim aktom pravnog lica.

6.4. Postupanje po Planu zaštite od požara

Plan zaštite od požara i Plan zaštite i spašavanja (veliki požari, eksplozije ili eksplozije gasova i opasnih materija koje izazivaju požar) predstavlja plansko- operativni dokument po kojem se postupa za sljedeće tri situacije, i to:

1. Za fazu preventivne zaštite;

2. Za fazu spašavanja ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara i ublažavanje nastalih posljedica;
3. Za fazu otklanjanja nastalih posljedica i stvaranje uslova za normalizaciju života na ugroženom području.

Na osnovu dokumenta Plana zaštite i spašavanja koji se odnosi na mjere zaštite i spašavanja, utvrđene za ostvarivanje preventivne zaštite, postupa se odmah od dana donošenja Plana i stalno do momenta kada nastane neka prirodna ili druga nesreća (požar), s ciljem da se provođenjem tih mjera utiče na sprečavanje nastanka prirodnih i drugih nesreća, odnosno da se ublaži njihovo djelovanje.

Postupanje po Planu vrši se na način što su svi kantonalni organi uprave i upravne organizacije, odnosno sve općinske i gradske službe za upravu, kao i drugi izvršni organi vlasti i pravna lica, obavezni u okviru svoje redovne djelatnosti kojom se bave kao dio svojih redovnih zadataka sprovoditi mjere, postupke i zadatke utvrđene u planu. Koordinaciju i nadzor nad vršenjem tih zadataka, u skladu sa zakonom, vrše organi civilne zaštite:

- Za kantonalne organe uprave i upravne organizacije i javna preduzeća Kantona – Kantonalna uprava civilne zaštite;
- Za gradske službe za upravu i javna preduzeća Grada – Gradska služba civilne zaštite.

Postupanje po planu vrši se tako što su svi kantonalni organi uprave, odnosno gradske službe za upravu, kao i javna preduzeća, dužni zadatke utvrđene u tom dokumentu ugraditi u svoj godišnji program rada i u okviru svoje redovne djelatnosti obezbijediti njihovo izvršenje. Na osnovu plana koji se odnosi na spašavanje ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara i ublažavanja nastalih posljedica (faza spašavanja), postupa se od momenta kada nadležni organ vlasti proglasi nastanak prirodne ili druge nesreće i traje onoliko vremena koliko je potrebno da se izvrši spašavanje, odnosno pruži neposredna pomoć ugroženom i nastradalom stanovništvu, odnosno izvrši spašavanje ugroženih materijalnih dobara, s tim što se po ovom planu može postupiti i prije proglašavanja nastanka prirodnih ili drugih nesreća kada je zbog hitnosti potrebno odmah pristupiti spašavanju ugroženog i nastradalog stanovništva i materijalnih dobara o čemu odlučuje rukovodilac sljedećih organa:

1. U Gradu – po naredbi Gradskog štaba civilne zaštite, na prijedlog rukovodioca službe civilne zaštite Grada; i
2. U Kantonu – po naredbi Kantonalnog štaba civilne zaštite, na prijedlog načelnika tog štaba.

Koordinaciju i rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja, neposredno ostvaruje nadležni štab civilne zaštite, a u izuzetnim slučajevima te funkcije vrši komandant štaba civilne zaštite, koji je naredio postupanje po planu, dok se ne stvore uslovi da te funkcije preuzme nadležni štab civilne zaštite. Po planu koji se odnosi na fazu otklanjanja nastalih posljedica i stvaranje uslova za normalizaciju života na ugroženom području (faza otklanjanja posljedica), postupa se istovremeno sa fazom spašavanja u svim radnjama koje su u funkciji otklanjanja nastalih posljedica i traje do momenta kada se stvore osnovni uslovi za normalan

PLAN ZAŠTITE OD POŽARA GRADA TUZLA

Život i rad stanovništva na ugroženom području i kada dalju brigu na otklanjanju posljedica mogu preuzeti nadležni organi uprave, odnosno službe za upravu, o čemu odlučuje štab civilne zaštite.

Koordinaciju i rukovođenje akcijama vrši nadležni štab civilne zaštite, a po okončanju tih aktivnosti, dalju brigu o vršenju tih poslova obavljaju organi koje odredi izvršni organ vlasti nadležan za proglašenje prestanka prirodnih ili drugih nesreća što se određuje u aktu o prestanku nesreće. Postupanje se vrši pod sljedećim uslovima:

1. U Općini/Gradu – odmah kada gradski načelnik ili služba civilne zaštite Grada, od Gradskog operativnog centra civilne zaštite ili na bilo koji drugi način, dobiju podatke da prijete opasnost od nastanka neke prirodne ili druge nesreće ili je već nastala neka nesreća na području Grada; i

2. U kantonu – kada Kantonalna uprava civilne zaštite dobije obavještenje putem operativnog centra civilne zaštite ili drugog organa da je nekom prirodnom ili drugom nesrećom ugrožen ili zahvaćen veći dio područja jedne ili više Općina/ Grada na području Kantona.

VII BIBLIOGRAFIJA

A. ZAKONI

1. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu (Službene novine Federacije BiH, broj: 64/09)
2. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća (Službene novine Federacije BiH, broj: 39/03 i 22/06)
3. Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH, broj: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10)
4. Zakon o prometu eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova (Službene novine BiH broj: 38/89 i 36/90)
5. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara (Službene novine Federacije BiH, broj: 8/11)
6. Metodologija za izradu procjene ugroženosti od požara (Službene novine Federacije BiH, broj: 8/11)

B. KNJIGE

7. Blagoje Ilić: Taktika gašenja požara, Vatrogasni savez Srbije
8. Dragoljub Stojanović: Zaštita od požara i eksplozija, Sarajevo, 1988.
9. Gordana Delez; Vlasta Obuljen: Hemijske štetnosti, Zagreb, 1973.
10. Esad Hadžiselimović; Nikola Klent: Požarna karakterizacija materijala i elemenata građevinskih konstrukcija, Sarajevo, 1991.
11. Marinović: Električni uređaji i instalacije za eksplozivnu atmosferu plinova i para, Zagreb, 1991.
12. Sreto Trivaković: Opasnost od požara i eksplozije i mjere sigurnosti kod primjene tečenih naftnih plinova-propana, butane i njihove smjese, u opštoj i ličnoj potrošnji plina, Institut zaštite na radu Sarajevo, juni 1978
13. Karaba: Priručnik za protiveksplozijsku zaštitu električnih uređaja, opreme i instalacija, Građevinska knjiga, Beograd, 1986.
14. Tehnički priručnik "Rade Končar", Zagreb, 1980.
15. Tadić Zdenko, Zaštita i spašavanje u Federaciji BiH, Printcom Tuzla, Tuzla, 2013.
16. Marijan, E. Mileosunić, M. Matasović, V. Obuljen, T. Slavić, J. Škorja, I. Zulfikarpašić: Protueksplozijska zaštita električnih uređaja, ZOPE 76, Zagreb
17. P.A. Kittle: Flammability of plastic and polymers used as alternate daily covers, Rusmar Inc., 1993.

C. PRAVILNICI, UPUTSTVA I STANDARDI

18. Pravilnik o tehničkim propisima o gromobranima (Službene novine SFRJ, broj: 13/68)
19. Pravilnik o tehničkim normativima za vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara (Službene novine Federacije BiH, broj: 87/11)
20. Pravilnik o tehničkim normativima za električne instalacije niskog napona (Službene novine SFRJ, broj: 53/88)
21. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu od statičkog elektriciteta (Službene novine SFRJ, broj: 62/73)

22. Pravilnik o jugoslovenskim standardima za protueksplozijsku zaštitu (Službene novine SFRJ, broj: 18/81, 31/82 i 4/87)
23. Pravilnik o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i o uskladištenju i pretakanju zapaljivih tečnosti (Službene novine SFRJ, broj: 20/71 i 23/71)
24. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara (Službene Novine SFRJ, broj: 24/87)
25. Pravilnik o tehničkim normativima za projektovanje, građenje, pogon i održavanje gasnih kotlarnica (Službene novine SFRJ, broj: 10/90 i 52/90) i Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o tehničkim normativima za projektovanje, građenje i održavanje plinskih kotlarnica (Službene novine Federacije BiH, broj: 26/97)
26. Pravilnik o tehničkim normativima za stanice i kompresore (Službene novine SFRJ, broj: 32/74)
27. Pravilnik o opštim mjerama zaštite na radu za građevinske objekte i radne i pomoćne prostorije (Službene novine SRBiH, broj: 5/88)
28. S-bilten, Bilteni komisije za ispitivanje S uređaja, Zagreb
29. Preporuka za smanjenje opasnosti od statičkog elektriciteta (NFPA 77-66)
30. BAS CEN/TR 12101-4:2008
31. BAS CEN/TR 14568:2008
32. BAS EN 14044/AC:2008
33. BAS EN 14339:2008
34. BAS EN 14384:2008
35. BAS EN 1866:2008
36. BAS EN 3-8:2008